

**EDUCATIEVE BACHELOR IN HET ONDERWIJS
KLEUTERONDERWIJS**

Bachelorproef

Groeimindset stimuleren bij oudste
kleuters

Voorwoord

Deze bachelorproef is geschreven ter afronding van mijn studieloopbaan binnen de opleiding Educatieve bachelor kleuteronderwijs te PXL in Hasselt. In samenspraak met mijn stageschool kwamen we tot het te onderzoeken onderwerp 'Groeimindset'. In het academiejaar 2021-2022 spits ik me toe om het onderwerp te onderzoeken en uit te schrijven.

Bij deze wil ik mijn promotor mevrouw Hendriks en mevrouw Dessers bedanken om mij bij te staan bij het beantwoorden van al mijn vragen waardoor ik verder kon met mijn onderzoek. Ook voor het geven van feedback, die ik regelmatig kreeg om mijn bachelorproef vorm te geven.

Verder wil ik graag de directie van mijn stageschool, Elke Vanwezemael, bedanken omdat ze mij de kans hebben gegeven om dit onderzoek uit te voeren. Aangezien mijn onderzoek gericht was naar de oudste kleuters bedank ik mijn mentor, Heidi Bielen. Dankzij haar heb ik mijn ontwerpen in de praktijk kunnen toepassen.

Tot slot wil ik Mirte Gielen bedanken voor de fijne samenwerking. Mirte heeft mij geholpen met het artistieke onderdeel, zij luisterde naar mijn ideeën en tekende dit op papier, zo kwam het mannetje en de poster tot stand. Ook mijn man, Ken Piot, droeg zijn steentje bij in het creatieve onderdeel. Als IT-er hielp hij mij met computervaardigheden. Hij gaf me ondersteuning bij bepaalde moeilijkheden die ik ondervond in Word maar ook met het gebruik van Photoshop. Zonder hun medewerking had ik mijn ontwerpen nooit zo op punt kunnen stellen.

Veel leesplezier toegewenst.

Jolien Van Aerschot
Bekkevoort, 2022

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	3
Inhoudsopgave.....	4
Inleiding.....	6
1 Oriënteren en richten.....	7
1.1 Aanleiding voor onderzoek.....	7
1.2 De verkennende probleemanalyse.....	7
1.2.1 Het praktijkprobleem omschrijven met de 5xW+H-methode.....	7
1.3 Formuleren van een onderzoeksdoel.....	12
1.4 Formuleren van een onderzoeksvraag met deelvragen.....	12
1.4.1 De reikwijdte van de onderzoeksvraag bepalen.....	12
1.4.2 De onderzoeksvraag uitwerken in een hoofdvraag en deelvragen.....	13
2 Plannen.....	14
2.1 Onderzoeksactiviteiten.....	14
2.1.1 Bronnenonderzoek.....	14
2.1.2 Bevraging.....	14
2.2 Gevisualiseerde planning.....	15
3 Verzamelen en analyseren.....	18
3.1 Wat is een groeimindset?.....	18
3.1.1 Mindset.....	18
3.1.2 Het spectrum.....	18
3.1.3 De groeimindset.....	19
3.1.4 De vaste mindset.....	19
3.1.5 De valse groeimindset.....	19
3.1.6 Tussentijdse conclusie.....	20
3.2 Welke methodieken en manieren zijn er om een groeimindset te benaderen?.....	20
3.2.1 Methodieken volgens de groeimindset.....	20
3.2.2 Manieren om kinderen te begeleiden naar een groeimindset.....	24
3.2.3 Tussentijdse conclusie.....	26

3.3	Hoe kan ik als leerkracht een vaste of een groeimindset herkennen bij kleuters? ..27
3.3.1	Tussentijdse conclusie31
3.4	Op welke manier werkt de stageschool al rond groeimindset?32
3.4.1	Tussentijdse conclusie32
4	Ontwerpen33
4.1	Ontwerpeisen33
4.2	Het ontwerp.....34
4.2.1	De groeiberg34
4.2.2	De happertjes.....38
4.2.3	Het bordspel.....43
4.2.4	De prentenboeken.....48
4.2.5	Theoretische omkadering voor leerkrachten.....53
5	Concluderen en vooruitblikken58
5.1	Conclusie58
5.2	Reflectie64
5.3	Vooruitblik65
6	Bibliografie67
7	Bijlagen69
7.1	Bijlage 1: Interviews69
7.1.1	Interview expert.....69
7.1.2	Interview directie70
7.1.3	Interview zorgcoördinator71
7.1.4	Interview kleuterleerkrachten.....72
7.2	Bijlage 2: De mindset flow73
7.3	Bijlage 3: Beginsituatie van de oudste kleuters kaderen74
7.4	Bijlage 4: Voorbeeldzinnen van groeitaal.....75
7.5	Bijlage 5: Procesgerichte complimenten.....79
7.6	Bijlage 6: Diapresentatie van de webinar 'Groeimindset'80

Inleiding

Als toekomstige leerkracht wil ik onderzoeken hoe kleuters meer gestimuleerd kunnen worden om een groeimindset aan te nemen. Zo kunnen ze zich meer begeven naar de leerzone. In de leerzone kunnen kleuters groeien in hun leren en verder ontwikkelen.

In hoofdstuk 1 'Oriënteren en richten' omschrijf ik de aanleiding van dit onderzoek. Gevolgd door het beantwoorden van de 5x W+H vragen, door deze methode toe te passen schep ik een beeld van het praktijkprobleem.

Vervolgens formuleer ik mijn onderzoeksdoel en onderzoeksvraag. Bij mijn onderzoeksvraag zal u bijhorende deelvragen terugvinden: 'Wat is een groeimindset?', 'Welke manieren en methodieken zijn er om een groeimindset te benaderen?', 'Hoe kan ik als leerkracht een vaste of een groeimindset herkennen bij kleuters?', 'Op welke manier werkt de stageschool al rond groeimindset?'.

Hoofdstuk 2 'Plannen' omvat de onderzoeksactiviteiten en een gevisualiseerde planning van het verloop van mijn bachelorproef. Daarnaast kan u ook nagaan welke onderzoeksinstrumenten ik gebruikt heb doorheen mijn onderzoek.

De deelvragen, die eerder geformuleerd werden, worden in hoofdstuk 3 'Verzamelen en analyseren' beantwoord. Ik maak gebruik van verschillende onderzoeksmethodes om de antwoorden op deze deelvragen te concretiseren.

Vanuit de tussentijdse conclusies in hoofdstuk 3 stel ik mijn ontwerpeisen op. Deze kan u terugvinden in hoofdstuk 4 'Ontwerpen'. Vertrekkende van de ontwerpeisen kan u mijn ontwerpen waarnemen en ontdekken, deze heb ik toegepast in de klaspraktijk.

In hoofdstuk 5 'Concluderen en vooruitblikken' kan u mijn conclusie lezen met betrekking tot het onderzoeksdoel en de onderzoeksvraag. Vervolgens reflecteer ik op mijn eigen groei door de koppeling te maken met de rollen, de basiscompetenties.

Ik blik ook even vooruit naar waar dit onderzoek nog zou kunnen leiden.

Tot slot eindig ik mijn bachelorproef met hoofdstuk 6 'Bibliografie'. In dit hoofdstuk kan u mijn geraadpleegde bronnen terugvinden, deze heb ik gebruikt om mijn bachelorproef vorm te geven.

1 Oriënteren en richten

1.1 Aanleiding voor onderzoek

Mijn onderzoek in deze bachelorproef gaat over het topic 'Groeimindset'. Dit topic sluit aan bij de visie van mijn stageschool, Sint-Jozefsschool te Messelbroek, bevestigt de directie. Het schoolteam wil graag meer te weten komen over groeimindset en zich er meer in verdiepen. Tijdens mijn vorige stageperiode hoorde ik de zin 'Ik kan het niet' uit enkele kleutermonden met de bijhorende frustraties. Deze zin is typerend voor mensen met een vaste mindset. Vanuit deze uitspraak wil ik nagaan in welke mate de groeimindset toegepast wordt in de school en hoe ik dit zou kunnen optimaliseren.

Ik ben studente aan de hogeschool PXL maar ik ben evenzeer een mama van twee jonge kinderen. Het woord groeimindset is het voorbije jaar een welbekend woord binnen ons gezin. Wij hebben als ouders zelf mogen ervaren dat een vaste mindset heel wat problemen teweeg kan brengen bij je kind, zowel mentaal als fysiek. Bij onze dochter merkten we de vaste mindset extreem op bij de overgang van de derde kleuterklas naar het eerste leerjaar. De klachten gingen van buikpijn tot niet meer naar school willen gaan.

Mijn nieuwsgierigheid in dit topic is gegroeid en ik wil ontdekken hoe ik de groeimindset kan overbrengen naar de kleuters van mijn klas. Door mijn persoonlijke ervaring besef ik dat een leerkracht, naast de ouders, een belangrijke rol speelt in het sturen van een mindset bij een kind. Als leerkracht wil ik een vaste mindset herkennen en de betrokken kleuters bijsturen zodat ze groeigericht leren denken.

1.2 De verkennende probleemanalyse

1.2.1 Het praktijkprobleem omschrijven met de 5xW+H-methode

1 Wat is het probleem?

Het probleem dat ik wil onderzoeken heeft betrekking tot de mindset bij de oudste kleuters. Carol Dweck is een Amerikaanse psychologe die vele jaren onderzoek heeft gedaan naar onze mindset. Volgens Dweck (Dweck & Swart, 2021) maakt de vaste mindset een einde aan het enthousiasme om te leren. Met een vaste mindset gelooft men niet dat men kan groeien, is men enkel gericht op slim overkomen en het resultaat of gelooft men niet dat men beter kan worden door te oefenen. Door deze denkwijze zal hun ontwikkeling stilvallen. (Pronk & Busschots, 2021)

Tijdens Dweck's twintig jaar onderzoek heeft zij kunnen aantonen dat de opvatting die wij voor onszelf kiezen, de manier waarop wij ons leven leiden in sterke mate beïnvloedt. (Dweck & Swart, 2021) Vanuit haar onderzoeken heeft Carol Dweck ontdekt dat er 2 overtuigingen zijn, namelijk de vaste mindset (fixed mindset) en de groeimindset (growth mindset). Deze overtuigingen zorgen ervoor dat kinderen en volwassenen op een bepaalde manier kijken naar hun mogelijkheden en kunnen. De manier waarop je denkt over je intelligentie, talenten en kwaliteiten heeft een invloed op je reactie in bepaalde situaties. De denkwijze die je aanneemt zal een bepalende factor zijn voor hoe jij je leven zal leiden of wie jij zal zijn.

In een onderzoek merkte Carol Dweck op dat vierjarige kleuters een vaste mindset konden aannemen, ze hielden van het vertrouwde. Wanneer hen een eenvoudige legpuzzel werd voorgelegd samen met een andere legpuzzel die iets moeilijker was kozen ze resoluut voor de eenvoudige want volgens hen maakten slimme kinderen geen fouten. De kleuters met

een groeimindset kozen voor de moeilijke puzzel want zij wilden net slimmer worden, zij geloofden erin dat ze door inspanning konden bijleren. (Dweck & Swart, 2021)

2 Wie heeft met het probleem te kampen?

Carol Dweck (Dweck & Swart, 2021) vertelt ons dat ieder mens geboren wordt met een enorme gedrevenheid om te leren. De kleinste kinderen leren elke dag meer dingen bij die zelfs erg moeilijk kunnen zijn zoals lopen en praten. Maar deze kleine kinderen vinden het nooit te moeilijk of te inspannend. Ze vinden het ook niet erg om een fout te maken of om een flater te slaan. Men loopt, valt en krabbelt weer overeind. Helaas kent deze mindset en gedrevenheid een keerpunt. Dit start vanaf het ogenblik dat kinderen in staat zijn om zichzelf te beoordelen. Van zodra ze dit kunnen zullen sommige kinderen bang worden voor uitdagingen. Ze worden bang dat ze niet slim zijn. Wanneer dit het geval is kan men spreken van een vaste mindset. (Dweck & Swart, 2021)

Robert Rosenthal onderzocht of de verwachtingen van een leerkracht invloed had op de prestaties van een leerling. Hieruit bleek dat de verwachtingen die we uiten, door verbale en non-verbale communicatie, een groot effect heeft op de prestaties. (Snijder, 2020) Leerkrachten hebben dus bewust of onbewust verwachtingen van een kleuter. Door deze verwachtingen gaan leerkrachten onrechtstreeks het gedrag van de kleuter positief of negatief beïnvloeden.

Het is belangrijk dat ouders en leerkrachten kleuters weloverwogen complimenteren. Wanneer een ouder of een leerkracht zelf een vaste mindset heeft gaan ze deze mindset overbrengen naar de kleuters. Een opvoeder met een vaste mindset zal een kleuter vermoedelijk antwoorden geven en complimenteren op een manier die leidt tot een vaste mindset. Maar complimenteren op de juiste manier, op het groeiproces en voor de inspanning, kan het zelfvertrouwen van de kleuter vergroten, geeft hen zelfinzicht en zorgt voor meer motivatie bij de kleuter. (*Zo Geef Je Een Compliment Dat Je Kind Laat Openbloeien*, 2017).

Het is dus van belang dat de ouder en de leerkracht zelf moet geloven in de ontwikkeling van intelligentie en talenten want we hebben meer invloed op het gedrag van kinderen dan we zelf beseffen. Als ouder en leerkracht moeten we het goede voorbeeld geven en laten zien dat sommige dingen niet vanzelf gaan, dat het ons moeite kost en dat wij ook fouten kunnen maken, maar dat we van onze fouten kunnen leren. Als leerkracht en als ouder zijn we een model voor 'een leven lang leren'. (Snijder, 2018)

Een leerkracht moet zich inzetten voor alle kinderen, hoge eisen stellen voor iedereen en enthousiasme wekken om te leren. (Dweck & Swart, 2021) Wanneer je als leerkracht kinderen niet uitdaagt en/of stimuleert zullen je kleuters niet in staat zijn om te groeien. Een leerkracht is zelf voortdurend in ontwikkeling en moet zich bewust zijn van de eigen overtuigingen en leerprocessen. (Raeijmaekers, 2017)

Zelf een groeimindset hebben betekent nog niet dat een leerkracht automatisch dingen gaat doen die een groeimindset bij de kleuters opwekt. Het is belangrijk dat men reflecteert op de manier van lesgeven en wat men daarbij doet. (Bannink & Kuiper, 2021)

Voordat ik kleuters ga stimuleren om een groeimindset aan te nemen, zal ik eerst moeten nadenken over mijn eigen mindset. Doordat ik hiermee aan de slag ga word ik steeds, stap voor stap, beter in het denken volgens de groeimindset. Hoe beter ik daarin word hoe beter ik anderen kan helpen bij hun eigen ontwikkelingsproces naar de groeimindset. (Raeijmaekers, 2016)

3 Wanneer treedt het probleem op?

Eén van de gevolgen van een vaste mindset is dat mensen volmaakt willen zijn, ze willen slim zijn, succes hebben. Maar het is niet genoeg om indruk te maken met intelligentie en talent. Men wil perfect zijn en wel onmiddellijk. Deze denkwijze groeit vooral door het afnemen van testen. Uit onderzoek van Carol Dweck (Dweck & Swart, 2021) bleek dat veel leraren dachten dat één cijfer op één bepaald moment cruciaal was voor het bepalen van iemand zijn of haar capaciteiten. Dit legt uiteraard een enorme druk op de kinderen waardoor ze deze manier van denken gaan hanteren. Voor hen draait alles rond het resultaat.

Wanneer er iets niet lukt zal de persoon met een vaste mindset falen meestal ervaren als een tegenslag. Hierdoor gaat de persoon denken dat hij niet slim of getalenteerd is, het is voor hen steeds moeilijker om met falen om te gaan. Mensen met een groeimindset omarmen falen en spannen zich meer in om zo verder te ontplooiën. (Dweck & Swart, 2021)

Kinderen met een vaste mindset staan niet open voor feedback of tips. Men kan de feedback ervaren als kritiek, ze nemen het persoonlijk op en gaan vaak in een verdedigingsmechanisme. Mensen met een groeimindset willen juist hun kennis vergroten, en leren wordt prioriteit. (van der Haak, 2020)

Naast tegenslagen, falen en omgaan met feedback kan je nog geconfronteerd worden met een vaste mindset. Namelijk wanneer je jaloers bent op het succes van iemand anders. Je ziet niet hoe hard die andere persoon ervoor gewerkt heeft maar je denkt onmiddellijk dat jij niet het talent hebt en het niet zal kunnen. (van der Haak, 2020)

Het is ook zo dat een vaste mindset het stereotiep denken omarmt. De meeste mensen met een vaste mindset geloven in minderwaardigheid. (Dweck & Swart, 2021) Stel dat er tegen kinderen op voorhand verteld wordt dat meisjes niet goed kunnen voetballen. De meisjes met een vaste mindset zullen dan starten aan de voetbalmatch met minder kracht om het goed te doen. Hierdoor gaan ze hun niet op hun plaats voelen en het spelen opgeven.

4 Waarom is het een probleem?

Mensen met een vaste mindset denken dat wanneer iets niet lukt je de capaciteiten niet hebt. De meesten zijn bang van uitdagingen en geloven heel weinig in moeite en inspanning. (Dweck & Swart, 2021) Wanneer zij zich meer moeten inspannen voelen ze zich dom, waardeloos, een loser, enzoverder. Kortom krijgen ze het gevoel dat ze tekortkomen doordat ze meer inspanningen moeten leveren.

Uit onderzoek van Carol Dweck (Dweck & Swart, 2021) blijkt dat de mensen met een vaste mindset hun eigen capaciteiten slecht kunnen inschatten. Ze beoordelen hun capaciteiten als goed of slecht, hierdoor wordt informatie vergroot of weggeredeneerd waardoor ze geen reëel beeld kunnen scheppen van hun werkelijke capaciteiten. Men zal moeten werken aan een positief zelfbeeld waarbij men zowel hun sterke als zwakke punten aanvaardt.

Uitdaging en interesse gaan hand in hand. Een vaste mindset houdt niet van uitdagingen wat zorgt dat de interesse van de kleuter verdwijnt. Zodra men iets niet onmiddellijk goed kan zal men de interesse en het plezier verliezen. Want één van de kenmerken van een vaste mindset is dat men graag geprezen wordt omtrent hun intelligentie, maar doordat ze dit niet onmiddellijk kunnen tonen en meer moeite moeten doen, verdwijnt hun plezier in het leren. (Dweck & Swart, 2021)

Eerder bespraken we al dat in de vaste mindset falen gezien kan worden als niet slim zijn of niet getalenteerd. Doordat men zich zo zal voelen kan een moment van falen telkens weer leiden tot het verlies van zelfvertrouwen. Het is zelfs zo dat Carol Dweck vertelt dat kinderen die een slecht cijfer hadden voor een nieuw vak in staat waren om de volgende keer te spieken. Volgens hen hadden ze de capaciteiten niet en wilden ze geen moeite doen voor de volgende test. Ze hadden geen behoefte om zichzelf te verbeteren, ze waren enkel bezig met het herstellen van hun eergevoel. In plaats van van hun fouten te leren keken ze tentamens in van andere studenten die het slechter deden dan hun. Enkel en alleen om zichzelf beter te voelen. (Dweck & Swart, 2021)

Op zich worden er bij kleuters nog geen echte testen of examens afgenomen, maar uit dit onderzoek blijkt dat het toch van belang is om de kinderen van jongs af aan te stimuleren naar een groeimindset.

Kinder- en jongerencoach, Nele Op de Beeck, vertelt mij dat kinderen met een vaste mindset niet enkel mentale klachten kunnen ervaren maar ook fysieke. In haar coachpraktijk ervaart zij dat volgende klachten bij kinderen met een vaste mindset kunnen voorkomen: buikpijn, hoofdpijn, spanning, stress, slechter slapen, angsten, nekpijn, enzoverder. (N. Op de Beeck, persoonlijke communicatie, 2 februari 2022)

Wanneer wij als leerkracht een vaste mindset hebben gaan we oordelen over de kinderen. We gaan ze in hokjes plaatsen en beslissen wie slim en wie minder intelligent is. Het gevaar dat hier schuilt is dat deze leerkrachten stereotyperen en dus in bepaalde kinderen geen energie gaan steken. Dit komt doordat deze leerkrachten geloven dat onze kwaliteiten en intelligentie vast liggen. Echter is het van belang dat we hoge eisen stellen voor ieder kind zodat ze worden uitgedaagd en kunnen bijleren. (Dweck & Swart, 2021)

5 Waar doet het probleem zich voor?

Een vaste mindset kan zich op iedere moment en situatie voordoen, iedereen heeft het, maar jouw mindset bepaalt hoe je reageert in verschillende situaties. In sommige omgevingssituaties kan de vaste mindset meer de overhand nemen, bijvoorbeeld in een school, de sportwereld of het bedrijfsleven. Dit omdat er in deze omgevingen meer resultaat gericht gewerkt wordt. Mijn onderzoek zal zich richten op de klasomgeving van de derde kleuterklas in de Sint-Jozefsschool te Messelbroek.

De omgeving van een kind is belangrijk voor het ontwikkelen van zijn mindset. In de klas moeten kleuters uitgedaagd worden, het moet een stimulerende omgeving voor hun zijn. Wanneer dit niet het geval is kunnen de kinderen geen groeimindset ontwikkelen. De kinderen moeten uitdagingen blijven krijgen en gestimuleerd worden met behulp van groeitaal. Groeitaal is positief, geeft hoop, stimuleert en motiveert. Bij het gebruik van groeitaal wordt de nadruk gelegd op het proces in plaats van het resultaat, op het leren in plaats van presteren. (Raeijmaekers, 2017)

6 Hoe is het probleem ontstaan?

Het feit dat sommigen meer een groeimindset hebben en anderen een vaste mindset komt grotendeels door ervaringen en opvoeding. De opvoeding en de omgeving speelt een belangrijke rol van kleins af aan. We worden geboren met een bepaalde aanleg, voorkeuren en karaktertrekken, maar de omgeving heeft veel effect of je mindset meer ontwikkelt naar de vaste of naar de groeimindset. Dat heeft te maken met de omgeving waarin je opgroeit, wat er tegen je gezegd wordt en wat er gedaan wordt. (Corstiaans & Snijder, 2021)

Jonge kinderen maken vanaf de peuterleeftijd fouten. De reactie van ouders en opvoeders speelt hierbij een belangrijke rol. Ze kunnen op deze momenten reageren door hun karakter af te keuren ofwel door kansen aan te grijpen en hen iets te leren. Jonge kinderen pikken

deze reacties op en koppelen daar vervolgens een boodschap aan. Ze leren dat fouten maken een afkeuring en/of een straf kan opleveren of ze leren dat fouten maken een gelegenheid is om richtlijnen te krijgen en bij te leren. (Dweck & Swart, 2021)

De meeste kinderen worden graag geprezen om hun intelligentie en talenten. Ouders en leerkrachten overladen kinderen met complimenten. Dat is goed, maar het is de manier waarop we onze complimenten formuleren dat uiterst belangrijk is. Het is van belang dat we onze kinderen complimenteren op hun inzet, doorzettingsvermogen, oefening en de keuze van hun strategieën. We moeten ons richten op het leerproces en niet op het resultaat. Wanneer we dat niet doen zullen we al gauw hun intelligentie en talent in de kijker zetten waardoor ze aan zichzelf zullen twifelen wanneer iets moeilijk wordt. Hierdoor kunnen ze plots gaan denken dat ze niet slim meer zijn. De kans bestaat dat kinderen bang worden om in de toekomst nog meer fouten te maken en zo ontwikkelen ze faalangst. (van de Ven, 2014).

Zowel leerkrachten als ouders zijn verantwoordelijk voor de mindset van kinderen. Wij moeten hen het goede voorbeeld geven. Door de groeimindset bij hen te stimuleren zullen we hen helpen bij het ontwikkelen van hun kwaliteiten, intelligentie en talenten. De relatie tussen 'hard werken' en 'iets bereiken' speelt hierbij een rol. (van der Haak, 2020)

1.3 Formuleren van een onderzoeksdoel

Als toekomstige leerkracht wil ik de groeimindset bij alle kleuters stimuleren. Ik wil hen aansporen om een mindset aan te nemen die hen helpt omgaan met tegenslagen en falen zodat ze het niet opgeven maar verder kunnen ontwikkelen in hun leren.

Allereerst wil ik de beginsituatie van de kleuters te weten komen. Nadien wil ik kleuters leren 'omdenken', dit door niet-helpende gedachten om te zetten naar helpende gedachten zodat de kleuters een groeimindset ontwikkelen.

1.4 Formuleren van een onderzoeksvraag met deelvragen

1.4.1 De reikwijdte van de onderzoeksvraag bepalen

	Actor(en) ↓	Doelgroep ↓	Kennis/ vaardigheden en/of attitudes ↓	Context ↓
Uitzoomen	<ul style="list-style-type: none"> De kleuterleerkracht De leraar 	<ul style="list-style-type: none"> Alle leerlingen De kleuters 		<ul style="list-style-type: none"> Tijdens de schooluren
Hoe kan ik		Bij de kleuters van de derde kleuterklas	Een groeimindset stimuleren	Tijdens activiteiten
Inzoomen		<ul style="list-style-type: none"> De kleuters met een vaste mindset van de derde kleuterklas 	<ul style="list-style-type: none"> Niet opgeven Doorzetten Uitdagingen aangaan 	<ul style="list-style-type: none"> Tijdens activiteiten die voor hen moeilijk zijn Tijdens begeleide activiteiten Tijdens activiteiten in grote groep Tijdens activiteiten in kleine groep Tijdens keuzeactiviteiten Tijdens een zelfstandige activiteit

1.4.2 De onderzoeksvraag uitwerken in een hoofdvraag en deelvragen

Onderzoeksvraag

Hoe kan ik bij de kleuters van de derde kleuterklas een groeimindset stimuleren tijdens activiteiten?

Deelvragen

- Wat is een groeimindset?
- Welke manieren en methodieken zijn er om een groeimindset te benaderen?
- Hoe kan ik als leerkracht een vaste of een groeimindset herkennen bij kleuters?
- Op welke manier werkt de stageschool al rond groeimindset?

2 Plannen

2.1 Onderzoeksactiviteiten

2.1.1 Bronnenonderzoek

Tijdens mijn onderzoek rond groeimindset heb ik vooral literatuur bestudeerd. Ik kwam tot de conclusie dat veel artikels en boeken gebaseerd zijn op één boek, namelijk 'Mindset: verander je manier van denken om je doelen te behalen.' van Carol S. Dweck. Naast de literatuurverkenning heb ik eveneens podcasts beluisterd van het Platform Mindset. Hieruit heb ik overeenstemmende maar ook aanvullende antwoorden gevonden. Op 10 mei 2022 volgde ik een webinar 'Mindset voor ouders'. Deze webinar verschafte mij nog verdere informatie. Maar deze webinar is ook een inspiratiebron om ouders van de kleuters te motiveren om rond groeimindset te werken.

Door de literatuur te verkennen en informatie van andere bronnen te bundelen kan ik mijn deelvragen beantwoorden.

2.1.2 Bevraging

1 Stageschool

Om groeimindset binnen mijn stageschool te kaderen was het belangrijk dat ik de beginsituatie, de voorkennis over het begrip, binnen de school te weten kwam. Hiervoor moest ik in gesprek gaan met de meest betrokken partijen. Zo koos ik ervoor om de directie, de zorgcoördinator en de kleuterleerkrachten te interviewen. Door verschillende mensen, met verschillende functies, te interviewen kwam ik meer te weten over de aanwezige voorkennis. Daarnaast kwam ik te weten of ze al bewust werken rond groeimindset of niet.

2 Expert

Bepaalde deelvragen kon ik vanuit de literatuur onvoldoende beantwoorden. Vanuit deze conclusie zocht ik een expert en kwam ik terecht bij kinder- en jongerencoach Nele Op de Beeck. Mevrouw Op de Beeck werkte 10 jaar als leerkracht in het buitengewoon onderwijs, type 1. Momenteel werkt zij al 7 jaar als ondersteuner in scholen en staat ze sinds 2 jaar in een coachpraktijk, Via Columbus te Waanrode. Door de praktijkervaring die zij heeft kon ze mij, aan de hand van een interview, meer informatie verschaffen en tips geven over groeimindset. Op deze manier kon ik mijn bronnenonderzoek aanvullen en deelvragen concreter beantwoorden.

3 Testen begin- en eindsituatie groeimindset bij kleuters

Ik heb mij gebaseerd op een poster van Het TalentenLab (zie Bijlage 2) om de begin- en eindsituatie van de oudste kleuters te kaderen.

Aan de hand van deze poster stelde ik quotes op waarop kleuters ja of nee moeten antwoorden. De quotes zijn gemaakt binnen hun leefwereld. Af en toe lichtte ik wat meer informatie toe om zeker te zijn dat de quote helder en duidelijk was voor hen. Op deze manier had ik snel en efficiënt resultaten.

2.2 Gevisualiseerde planning

Legende		Vakantieperiodes
		Examenperiode
		Stageperiode

Verzamelen																	
Deelvraag	Onderzoeksactiviteiten	December 2021			Januari 2022		Februari 2022		Maart 2022			April 2022		Mei 2022		Juni 2022	
Wat is een groeimindset?	Tekstbronnen bestuderen			x	x	x											
	Podcast 'Ik ga dat nooit leren' beluisteren					x											
	Podcast 'Verschillende kinderen, verschillende mindsets' beluisteren					x											
	Webinar: Mindset voor ouders volgen															x	
Welke manieren en methodieken zijn er om een groeimindset te benaderen?	Tekstbronnen bestuderen					x	x										
	Expert bevragen								x								
Hoe kan ik als leerkracht een vaste of een groeimindset herkennen bij kleuters?	Tekstbronnen bestuderen					x	x										
	Beginsituatie groeimindset bij de oudste kleuters testen								x	x							
	Expert bevragen									x							

Deelvraag	Onderzoeksactiviteiten	Onderzoeksinstrument
Wat is een groeimindset?	Tekstbronnen bestuderen	Literatuurverkenning
	Bronnen beluisteren: ▪ 'Ik ga dat nooit leren' ▪ 'Verschillende kinderen, verschillende mindsets'	Podcast
	Online bijwonen en beluisteren: ▪ Mindset voor ouders	Webinar
Welke manieren en methodieken zijn er om een groeimindset te benaderen?	Tekstbronnen bestuderen	Literatuurverkenning
	Expert bevragen	Een gestructureerd interview
Hoe kan ik als leerkracht een vaste of een groeimindset herkennen bij kleuters?	Tekstbronnen bestuderen	Literatuurverkenning
	Testen beginsituatie groeimindset bij kleuters	Test met quotes
	Expert bevragen	Een gestructureerd interview
	Online bijwonen en beluisteren: ▪ Mindset voor ouders	Webinar
Op welke manier werkt de stageschool al rond groeimindset?	Directie bevragen	Een gestructureerd interview
	Zorgcoördinator bevragen	
	Kleuterleerkrachten bevragen	

3 Verzamelen en analyseren

3.1 Wat is een groeimindset?

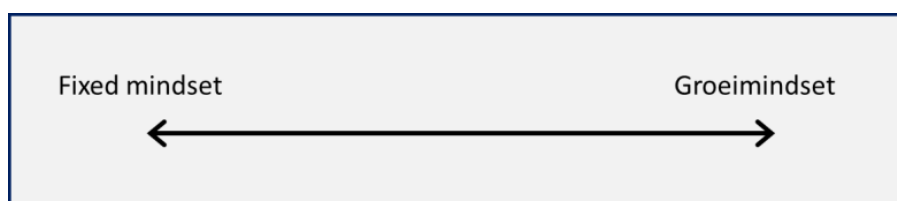
3.1.1 Mindset

Mindset is een Engels woord voor 'overtuiging' en is een basis voor leren en ontwikkeling. Het is een overtuiging dat een kind of een volwassene heeft over zijn intelligentie, vaardigheden, talenten en kwaliteiten. Een mindset heeft impact op onze drijfveer en motivatie. Carol Dweck is een Amerikaanse psychologe die vele onderzoeken gedaan heeft rond mindset, wat leidde tot de mindsettheorie. In deze theorie onderscheidt Dweck 2 uitersten, op een spectrum, namelijk de groeimindset en de vaste mindset. Door deze mindsettheorie zullen mensen zich bewust worden van het ontwikkelen van een groeimindset en het belang ervan, want een mindset heeft een sterke invloed op gedrag en taal.

3.1.2 Het spectrum

Volgens Dweck (Dweck, 2015) is de mindsettheorie een spectrum waarbij je zowel een vaste mindset als een groeimindset kunt bevatten. Het is belangrijk dat we op zoek gaan naar de dingen die ons prikkelen richting een vaste mindset. Want een vaste mindset kan ons belemmeren in onze ontwikkeling en groei. Het opschuiven binnen het spectrum wordt beïnvloed door Mindset Movers. Mindset Movers is datgene wat invloed heeft op je mindset en je beweging binnen het spectrum. Ze kunnen negatief zijn waardoor je mindset meer naar de vaste mindset zal bewegen binnen het spectrum. Maar ze kunnen ook positief zijn waardoor je meer richting een groeimindset gaat. Het is dus belangrijk dat we zoveel mogelijk positieve Mindset Movers inzetten. (Raeijmaekers, 2020b)

De theorie rond mindset is niet zo moeilijk maar het gedrag eraan koppelen vergt wat tijd en gebeurt niet vanzelf. Volgens Snijder (Corstiaans & Snijder, 2021) kunnen we pas van overtuiging veranderen als we er zelf voor open staan en er het nut van inzien. Wanneer we dit niet doen zal het ook niet werken om verder naar de groeimindset te schuiven binnen het spectrum.

Het spectrum (van der Haak, 2020, p. 11)

Op zich hebben we beide mindsets, je kan verschillende situaties benaderen volgens een verschillende mindset, de vaste of een groeimindset. Volgens Raeijmaekers (Raeijmaekers, 2020a). geeft Dweck zelf aan dat de meeste mensen ergens tussen de vaste mindset en de groeimindset in zitten.

3.1.3 De groeimindset

Mensen met een groeimindset gaan ervan uit dat ze geboren worden met aanleg, karaktertrekken, voorkeuren en dat dit slechts het startpunt is om verder te ontwikkelen. Men gelooft dat je je basiskwaliteiten kunt ontwikkelen door er moeite voor te doen en dat je ze kan trainen en zo sterker maken. Mensen met een groeimindset geloven dat hoe harder je werkt, hoe beter je wordt, dit in combinatie met doorzettingsvermogen, inzet en veerkracht. Groeien en ontwikkelen begint bij denken en geloven dat je kan groeien en dat groei gaandeweg gebeurt door te proberen en te oefenen. Zo kom je in een groeistand en dat heb je nodig om nieuwe dingen te leren. (Pronk & Busschots, 2021) Door het aannemen van een groeimindset ben je gemotiveerd om te leren en om je verder te ontwikkelen. Het is een mindset die mensen in staat stelt zich door de moeilijkste perioden van hun leven heen te slaan. (Dweck & Swart, 2021)

Een groeimindset is een ontwikkelingsproces, een reis die je doormaakt en niet iets dat je zomaar hebt. Het is een levenslang proces dat voortdurende aandacht, energie en tijd vergt. (Raeijmaekers, 2020a)

3.1.4 De vaste mindset

Volgens deze overtuiging gelooft men dat intelligentie, persoonlijkheid en karakter vaste gegevens zijn waardoor je je steeds wil bewijzen. Men gaat ervan uit dat competenties en talenten aangeboren zijn en dat succes een bevestiging is van die aangeboren kwaliteiten, men ziet falen dan ook als een gebrek ervan. (Bannink & Kuiper, 2021) Deze mensen geloven dat ze niet kunnen veranderen en hierdoor zal men niet optimaal kunnen groeien, leren en ontwikkelen.

Echter is het soms normaal dat we dingen benaderen volgens een vaste mindset. Dit kan gebeuren wanneer je wordt uitgedaagd om dingen te doen die buiten je comfortzone liggen en die je nog heel spannend of moeilijk vindt. Maar dan is het belangrijk dat je jouw gedachten kan omzetten naar gedachten volgens een groeimindset. 'Dit is veel te moeilijk voor mij', wordt dan, 'Ik ga het gewoon proberen'. (Raeijmaekers, 2016)

3.1.5 De valse groeimindset

Carol Dweck maakt zich echter zorgen om de valse groeimindset. Er zijn mensen die denken dat ze een groeimindset hebben maar dat is niet zo. Deze personen denken dat wanneer ze open-minded en/of vriendelijk zijn, dat voldoende is om aan de groeimindset te voldoen. Maar volgens Dweck kan je niet gewoon zeggen dat je een groeimindset hebt, je moet het ook doen. Je moet je gedachten omzetten en dingen benaderen op een manier die voldoet aan de groeimindset. Je moet uitdagingen aangaan, die volhouden en ervan leren. Carol Dweck heeft een onderzoek gedaan naar leerkrachten en ouders met een valse groeimindset. Hieruit blijkt dat deze leerkrachten en ouders reageren en antwoorden op kinderen op een manier die leidt tot een vaste mindset. (Dweck, 2015) (Raeijmaekers, 2020a)

Het is dus van belang dat je niet enkel gelooft dat je kan blijven groeien en ontwikkelen maar dat je dit ook laat zien in je woorden en daden. Wanneer ons dit lukt kan je spreken van groeimindset. (Raeijmaekers, 2020a)

3.1.6 Tussentijdse conclusie

De vaste mindset en de groeimindset zijn overtuigingen die zich bevinden op een spectrum. Bepaalde gedachten zullen behoren tot 1 van deze 2 overtuigingen. Het is belangrijk dat we zoveel mogelijk positieve Mindset Movers inzetten om richting de groeimindset te gaan. Als leerkracht kan ik kleuters leren om vaste gedachten om te zetten naar gedachten die een groeimindset stimuleren. Leerkrachten moeten wel blijven opletten dat kleuters geen valse groeimindset bezitten. De taal en het gedrag dat de kleuter vertoont moet gelijklopend zijn.

De groeimindset is een levenslang ontwikkelingsproces, het zal steeds aandacht, energie en tijd vragen. (Raeijmaekers, 2020a)

3.2 Welke methodieken en manieren zijn er om een groeimindset te benaderen?

Om mijn ontwerpeisen te kunnen opstellen wil ik een duidelijk beeld krijgen van welke methodieken en/of manieren er al bestaan om een groeimindset te benaderen. Het TalentenLab en Platform Mindset bieden al heel wat materialen aan. Ook expert Nele Op de Beeck kon dit lijstje nog verder aanvullen. Vanuit deze deelvraag wil ik kijken welke mogelijkheden er zijn, of welk ontwerp er kan ontstaan voor mijn specifieke kleuterdoelgroep.

3.2.1 Methodieken volgens de groeimindset

1 Het TalentenLab

Het TalentenLab biedt in zijn webshop werkboeken aan rond groeimindset, namelijk 'Mindset' (2017) voor de basisschool en 'Lef' (2017) voor tieners. Deze werkboeken heeft Het TalentenLab zelf ontwikkeld. Daarnaast bieden ze een uitgebreide map aan: 'Groei in je groep!' (2018), die ontwikkeld is door het Platform Mindset. Hierin vind je een basis aan theorie aangevuld met 50 activiteiten die de groeimindset stimuleren bij kleuters. Het TalentenLab biedt ook een pakket van 9 prentenboeken aan die de groeimindset stimuleren.

Volgende prentenboeken rond groeimindset komen aan bod in het pakket:

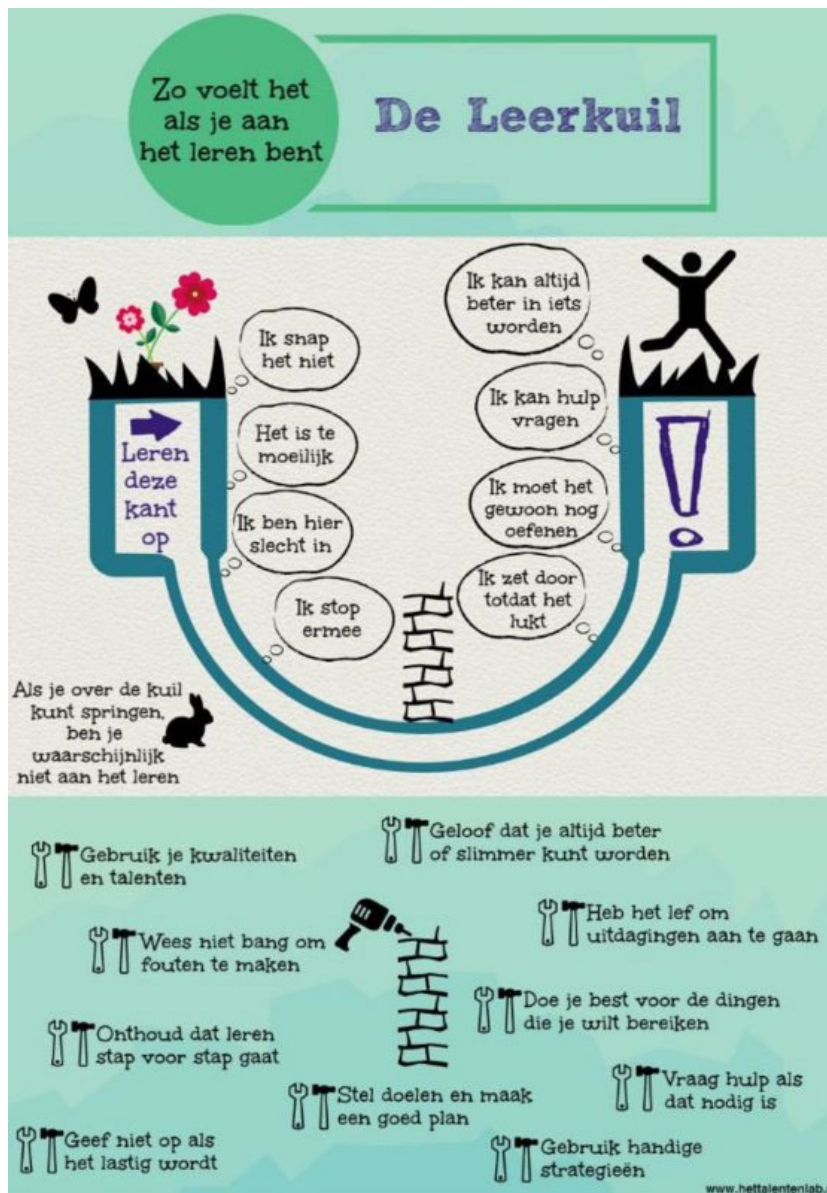
- Een giraf kan niet dansen
- De leeuw in de muis
- Je fantastische elastische brein
- Beautiful Oops (Engels)
- Het meisje dat nooit fouten maakte
- Joris puzzelt een dino
- De wedstrijd van schildpad en haas
- De stip
- Laat maar los, koala!

Het prentenboekenpakket
(Prentenboekenpakket bij Groei in je Groep! (onderbouw), z.d.)

2 De leerkuil

De leerkuil is een hulpmiddel die kinderen helpt omgaan met moeilijke of spannende dingen. Wanneer een kind iets als moeilijk ervaart staat hij bovenaan de kuil. Zodra hij de uitdaging aangaat zakt hij steeds wat dieper in de leerkuil. Op dit moment kunnen kinderen gedachten krijgen die bij een vaste mindset passen, bijvoorbeeld: 'Ik ben hier slecht in'. Onderaan staat het kind voor een denkbeeldige muur. Het kind moet nu kiezen of hij doorzet en over de muur klimt of dat hij voor de muur blijft staan en opgeeft. Als leerkracht kan je het kind dan helpen door groeitaal te gebruiken waardoor het kind gedachten krijgt die hem helpen om over de muur te klimmen. (Lous, 2019).

De leerkuil (Lous, 2019)

3 Inspiratiebronnen via kinder- en jongerencoach Nele Op de Beeck

Mevrouw Op de Beeck verwijst mij in het interview (zie Bijlage 1) naar enkele prentenboeken die groeimindset stimuleren, deze zijn overeenstemmend met het prentenboekenpakket van het TalentenLab. De werkmappen en materialen van Het TalentenLab en Platform Mindset zijn materialen die zij gebruikt in haar coachpraktijk.

Volgens mevrouw Op de Beeck is een groeimindset onmisbaar om je talenten te ontwikkelen. Hiervoor verwijst ze mij naar de bron 'Iedereen talent!' (2017) van Luck Dewulf.

De methode van de '5 G's': gebeurtenis, gedachten, gevoelens, gedrag en gevolg, vindt mevrouw Op de Beeck erg dankbaar. De methodiek stelt kinderen, schematisch, het effect voor van niet-helpende gedachten. Het laat hen zien hoe ze met een bepaalde, lastige, gebeurtenis omgaan. Doordat ze zich hiervan bewust gaan worden zetten ze al een eerste stap in de richting naar verandering. Namelijk een andere, open mindset en deze biedt hen nieuwe kansen en mogelijkheden.

Vervolgens reikt ze mij nog 'Mindset gesprekskaarten' (2019) aan van Luijer Tamara. Het zijn kaarten die gebruikt kunnen worden in het basisonderwijs, individueel maar ook in kleine groepjes. De kaarten sporen kinderen aan om actief te werken rond groeimindset.

Mindset gesprekskaarten (Uitgeverij Pica, 2019)

Tot slot deelt mevrouw Op de Beeck nog 2 spellen mee namelijk: Schatgravers en Okidootjes. (N. Op de Beeck, persoonlijke communicatie, 2 februari 2022)

'Schatgravers' (2015) is een kaartspel, de kaarten zijn zo opgesteld dat ze je laten nadenken over jezelf maar ook over anderen. Het brengt je kwaliteiten in beeld of je leert je kwaliteiten en die van anderen ontdekken. Het spel is bestemd voor iedere doelgroep, van kleuters tot volwassenen. Het kan 1 op 1, maar ook in groepen gespeeld worden. (*Schatgravers*, z.d.)

Schatgravers (*Schatgravers*, z.d.)

De spelkaarten 'Okidootjes' (2017) zetten in op het versterken van je veerkracht. Veerkracht is het vermogen om weer door te gaan na een tegenslag of mislukking. Je veert op en met vertrouwen en kracht ga je weer verder. (Pronk & Busschots, 2021)

In het spel worden 6 thema's onder de loep genomen waarvan bepaalde onderdelen aansluiten bij de groeimindset, namelijk zelfvertrouwen, groeien, positief denken, anders zien en doorzetten. De 'Okidootjes' kunnen individueel, in groep of zelfs met de gehele klas gespeeld worden. Men raadt het spel aan vanaf 8 jaar. De kaarten kunnen in verschillende spelvormen gespeeld worden. (*Okidootjes Veerkracht*, z.d.)

Okidootjes (*Okidootjes Veerkracht*, z.d.)

3.2.2 Manieren om kinderen te begeleiden naar een groeimindset

Naast bestaande methodieken wil ik te weten komen op welke manier ik, als leerkracht, kleuters kan begeleiden naar een groeimindset. Volgens mevrouw Op de Beeck is een leerkracht een belangrijke pion om kinderen te stimuleren naar een groeimindset. Een groeimindset bij kleuters stimuleren, helpt een vaste mindset in de lagere school te voorkomen. (N. Op de Beeck, persoonlijke communicatie, 2 februari 2022)

1 Strategieën

Kinderen houden zich vaak vast aan 1 bepaalde strategie, zelfs als deze niet werkt. Maak de kleuters bewust van hun aanpak. Laat de kleuters nieuwe strategieën ontdekken of leer hen nieuwe strategieën aan. Je kan de kleuters laten nadenken over hun strategie door te vragen wat hij nu juist gedaan heeft waardoor het lukte.

Het kiezen van een bepaalde strategie is belangrijk om een vooropgesteld doel te bereiken. Doordat kleuters zelf strategieën gaan kiezen en/of bedenken leren ze dat succes en falen geen toeval is maar dat zijzelf invloed hierop hebben door hun gekozen aanpak. (Raeijmaekers, 2018) (Snijder, 2018)

2 Uitdaging

Als leerkracht is het belangrijk dat je de kleuters blijft uitdagen. Geef ze opdrachten die binnen de leerzone liggen. Wanneer opdrachten zich bevinden binnen de comfortzone werken de kleuters aan opdrachten die gemakkelijk zijn. Ze leren niets nieuw, ze doen beroep op strategieën en vaardigheden die ze al kennen. Dus enkel wanneer je als leerkracht kleuters activiteiten aanbiedt binnen de leerzone zijn de kinderen effectief aan het leren en aan het groeien. Enkel binnen de leerzone zullen ze een groeimindset ontwikkelen. (Raeijmaekers, 2020b)

3 Rolmodel

Als leerkracht ben jij een rolmodel voor de kleuters. De kleuters kijken bewust en onbewust naar de leerkracht en gaan het gedrag imiteren. Leerkrachten zijn heel wat uren bij de kinderen, een voorbeeldfunctie is erg belangrijk. (N. Op de Beeck, persoonlijke communicatie, 2 februari 2022)

Op vlak van taal kan je een rolmodel zijn door regelmatig uit te spreken hoe jij jezelf ontwikkelt. Maak kleuters duidelijk dat jij ook moeite moet doen voor iets. Durf als leerkracht uit te komen voor je fouten en vertel hen wat je daaruit leert. Benoem ook je gevoelens bij het maken van de fout. Als je de neiging hebt om 'de schuld' ergens anders te zoeken, leer je kinderen dat een fout niet maken niet in orde is. (Snijder, 2018)

Leerkrachten kunnen kinderen helpen door kort op de bal te spelen. Ze kunnen kinderen leren om een vaste mindset, of niet-helpende gedachten te herkennen. Samen kunnen ze dan op zoek gaan naar gedachten die hen wel verder kunnen helpen bij hun taak en/of bij hun ontwikkeling. (N. Op de Beeck, persoonlijke communicatie, 2 februari 2022)

4 Groeitaal

Groeitaal is positief, geeft hoop, stimuleert en motiveert. Groeitaal richt de aandacht op het proces in plaats van het resultaat, op leren in plaats van presteren. (Raeijmaekers, 2017) Groeigerichte feedback en vragen zijn belangrijk want deze taal legt de focus op hun ontwikkelingsproces. Benoem de stapjes die ze al in de goede richting gezet hebben en wat hun volgende stap zal zijn. Kleuters zullen hierdoor willen doorzetten, zullen veerkrachtiger worden en gaan gericht blijven op hun leerproces. Wanneer ze hierna weer iets nieuw gaan leren zullen ze meer vertrouwen hebben in hun eigen capaciteiten.

Een voorbeeld van groeigerichte feedback (van de Ven, 2014):

- 'Het klopt dat dit nog niet echt goed is. Maar als je zo je best blijft doen zal je zien dat je beter wordt. Als dit is wat je wilt, zal je er hard voor moeten werken. En in het bijzonder oefenen op de onderdelen waar je nog niet goed in bent.'

In Bijlage 4 kan u nog voorbeeldzinnen terugvinden die inzetten op groeitaal.

Volgens Carol Dweck (Dweck & Swart, 2021) is het woordje 'nog' zeer krachtig. Wanneer je dit woordje toevoegt toon je aan dat men er nog niet is, dat men in een traject zit en dat men aan het leren is. Bijvoorbeeld: 'Het is nog niet gelukt om over de kast te springen bij de turnles'. Het woordje 'nog' maakt iets tijdelijk. Door het woordje 'nog' blijft de motivatie om zich verder te ontwikkelen en kan je op een simpele manier de gedachte van een vaste mindset naar een groeimindset leiden. (Lous, 2019)

5 Maak groei zichtbaar

Als leerkracht kan je ervoor kiezen om groei zichtbaar te maken. Op deze manier kan de kleuter zien dat de inspanningen die hij levert, zorgt voor vooruitgang. Groei zichtbaar maken kan je doen aan de hand van een grafiek of een trap. Echter is het belangrijk dat je kijkt naar de ontwikkeling van het individuele kind en hem/haar niet gaat vergelijken met anderen. (Raeijmaekers, 2017)

6 Complimenten

Complimenten geven kinderen een goed gevoel maar bepaalde complimenten prijzen de vaste mindset en andere de groeimindset. Op lange termijn heeft het effect van de complimenten een groot verschil. Complimenteren doe je volgens wat het kind doet en niet wat het is. Wanneer je een gedrag of strategie gaat benoemen leert een kind dat succes niet enkel bij het eindresultaat ligt maar ook in het proces. (van de Ven, 2014)

Woorden zoals slim, goed in iets, knap, natuurtalent, sturen kinderen naar een vaste mindset. Prijs hen ook niet op foutloos werk, snelheid of perfectie. Op lange termijn zal het zelfvertrouwen van een kind veranderen in faalangst en zal het bang worden om fouten te maken. Maar complimenten die procesgericht zijn zoals 'Je hebt keihard gewerkt' stimuleren de groeimindset. Ze stimuleren om iets te proberen en te ontdekken. (Lous, 2019) (van de Ven, 2014)

Als leerkracht kan je kleuters complimenteren voor dingen die ze zelf in de hand hebben. Dan gaat het over hun inspanning, het zoeken naar strategieën, het leggen van verbanden en het plezier waarmee ze iets doen. Op deze manier leer je hen trots te zijn op acties en niet op het resultaat. (van de Ven, 2014)

Enkele voorbeelden van procesgerichte complimenten (van de Ven, 2014):

- 'Ik zie dat je je best hebt gedaan op die tekening.'
- 'Je hebt met plezier gewerkt.'
- 'Je hebt hard gewerkt, daar mag je trots op zijn!'
- 'Iedereen leert op een andere manier. Laten we zoeken naar de manier die voor jou het beste werkt!'

In Bijlage 5 kan u nog voorbeelden vinden van procesgerichte complimenten.

Groeizinnetjes zijn ook een soort van complimenten maar worden gebruikt wanneer een kind complimenten niet wil aannemen. Het kind zit dan zo verstrikt in de vaste mindset waardoor ze complimenten stomme opmerkingen vinden. Groeizinnetjes horen ze vaak wel en bevatten woorden zoals: meer, beter, vaker, ... 'Ik heb steeds meer vertrouwen om ...', 'Ik ga steeds makkelijker ...', 'Het lukt me steeds vaker om ...'. (Pronk & Busschots, 2021)

3.2.3 Tussentijdse conclusie

Er bestaan al behoorlijk veel methodes om te werken rond de groeimindset. De methodes die ik interessant vind om verder te onderzoeken en mee aan de slag te gaan zijn de prentenboeken en de leerkuil. De prentenboeken maken groeimindset bespreekbaar en de leerkuil kan een middel zijn om groeimindset zichtbaar te maken in de kleuterklas.

Als leerkracht wil ik inzetten op slechts enkele manieren, zo kan ik me voldoende verdiepen. Ik wil zelf een rolmodel zijn voor de kleuters door gebruik te maken van taal. Namelijk door te verwoorden hoe ik mezelf ontwikkel. Op deze manier maak ik hen duidelijk dat ook bij een juf niet alles vanzelf gaat maar dat ook zij moeite moet doen en dat daarbij bepaalde gevoelens komen kijken. Daarnaast is groeitaal een belangrijk onderdeel binnen de groeimindset. Groeitaal is positief en gericht op het proces. Kleuters zullen zo meer hoop krijgen, gemotiveerd zijn en meer vertrouwen krijgen in hun eigen capaciteiten.

3.3 Hoe kan ik als leerkracht een vaste of een groeimindset herkennen bij kleuters?

1 De groeimindset vs de vaste mindset

Wanneer kleuters een vaste mindset hebben gaan ze het liefst uitdagingen uit de weg en zullen ze snel opgeven bij tegenslagen of fouten. Volgens kinder- en jongerencoach, Nele Op de Beeck, hebben kinderen met een vaste mindset vaak negatieve, niet-helpende gedachten. Deze gedachten overtuigen hen nog meer dat ze het niet goed doen. Ze zeggen zinnen zoals: 'Dat lukt me toch niet' of 'Ik ben er gewoon slecht in'. De kleuters hebben moeite met feedback en uiten dit door te zeggen dat ze dom zijn. Ze zullen zich ook bedreigd voelen door het succes van anderen en kunnen dan het volgende verwoorden: 'Hij is nou eenmaal slimmer dan ik'. (N. Op de Beeck, persoonlijke communicatie, 2 februari 2022) (Raeijmaekers, 2017)

Kleuters met een groeimindset zullen uitdagingen aangaan en omarmen: 'Ik ga het gewoon proberen'. Wanneer ze een fout maken zetten ze ook gewoon door en zeggen ze dat ze vaker moeten oefenen. Feedback wordt hier beschouwd als iets om verder te kunnen groeien en ze redeneren dat ze de volgende keer het gewoon anders moeten aanpakken. Kleuters met een groeimindset voelen zich niet bedreigd door het succes van anderen maar zien het als inspiratie en willen hieruit leren. Ze zullen aan de andere vragen hoe hij dat heeft aangepakt. (Raeijmaekers, 2017)

Kleuters met een groeimindset hebben meer veerkracht en hebben een hoger welbevinden in de klas, ze zullen positieve relaties creëren met klasgenootjes, zijn meer gemotiveerd en sociaal minder geremd. Een vaste mindset leidt tot een lager welbevinden en bij volwassenen kan dit zich uiten in een depressie. (Bannink & Kuiper, 2021)

2 Beginsituatie oudste kleuters onderzoeken

Het TalentenLab geeft de mindsetflow of het spectrum weer in de vorm van een poster (zie Bijlage 2). Deze geeft denkwijzen weer die je kan plaatsen onder een specifieke mindset. Vanuit deze bron ben ik vertrokken om de beginsituatie rond groeimindset van de oudste kleuters van mijn stageklas te achterhalen. Mijn stageklas is een gemengde klasgroep van jongens en meisjes met een totaal van 19 kleuters. Ik vertrok vanuit de 8 pijlers die op de poster van Het TalentenLab weergegeven staan, namelijk:

1. Manier van denken
2. Uitdagingen
3. Doorzetten
4. Inzet
5. Feedback
6. Succes van anderen
7. Fouten
8. Hulp

Ik nam de poster bij de hand en bedacht per pijler een quote. De quote trachtte ik begrijpelijk, helder, verstaanbaar en binnen de leefwereld van de kleuters op te stellen. Wanneer het voor de kleuter niet duidelijk genoeg was lichtte ik de quote concreter toe door bepaalde woorden te vervangen of extra voorbeelden te geven. Om het de kleuters niet te moeilijk te maken moesten ze slechts antwoorden met ja of nee. Alvorens ik de test afnam vertelde ik hen dat ze eerlijk moesten antwoorden en dat er geen juist of fout antwoord bestond. Op de volgende pagina kan u mijn opgesteld document terugvinden.

Welke mindset heb jij? (Verbetersleutel)

Naam kleuter:.....V/M

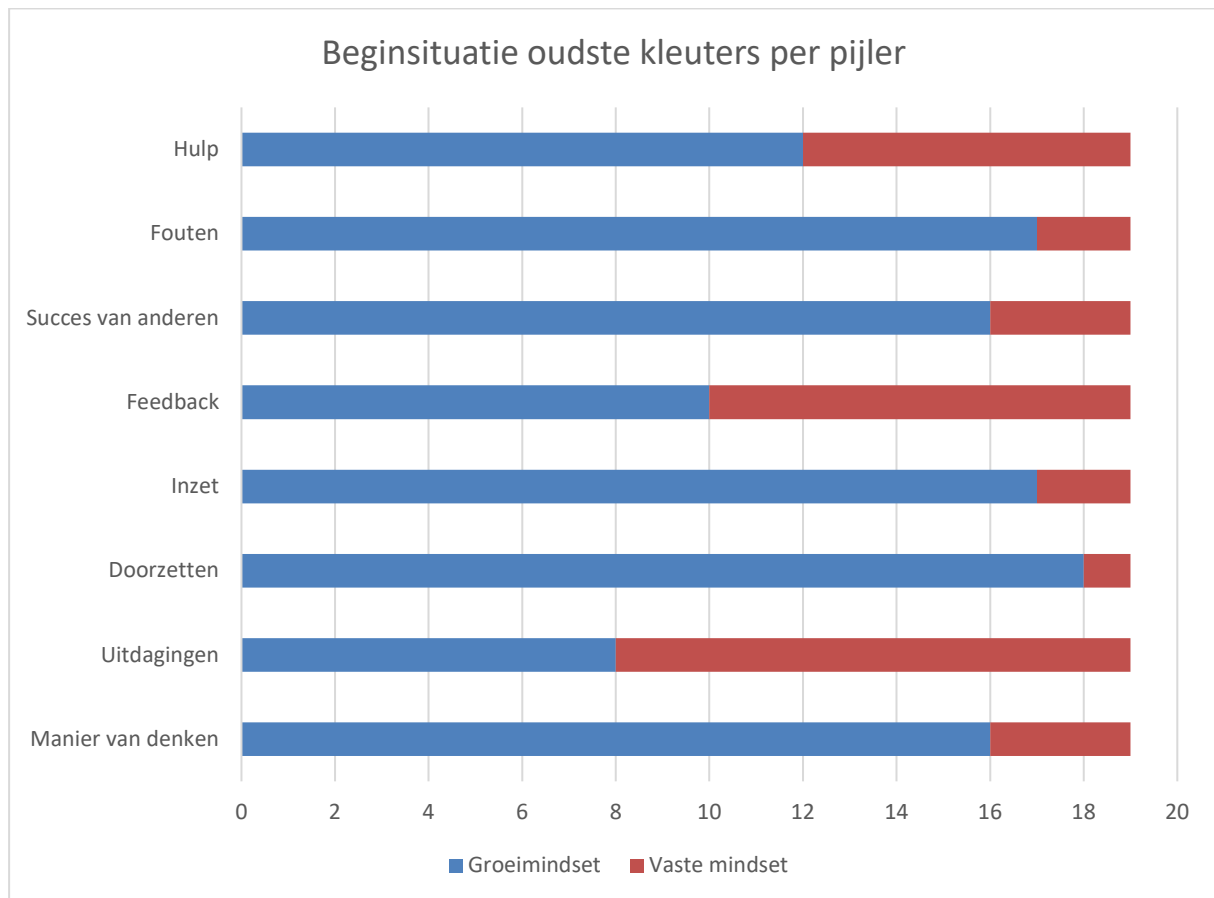
1	Manier van denken	Ik kan altijd beter worden in iets.	JA	NEE
2	Uitdagingen	Als ik een puzzel moet kiezen die ik al eens gemaakt heb of een nieuwe die wat moeilijker is, kies ik voor de nieuwe puzzel.	JA	NEE
3	Doorzetten	Als er iets niet onmiddellijk lukt dan denk ik: zie je wel, ik kan het niet. En stop ik ermee.	JA	NEE
4	Inzet	Als ik heel veel moeite moet doen en het niet vanzelf gaat denk ik dat ik niet slim ben.	JA	NEE
5	Feedback	Ik maak een brug voor mijn auto's en laat dit zien aan de juf. Als de juf zegt dat ik de brug misschien beter wat breder kan maken zodat ook de vrachtwagens erop kunnen vind ik dat niet leuk en luister ik niet naar wat de juf zegt.	JA	NEE
6	Succes van anderen	Als er iets lukt bij mijn vriendje denk ik vaak: dat kan ik nooit.	JA	NEE
7	Fouten	Als ik een fout maak dan denk ik vaak: ik ben dom.	JA	NEE
8	Hulp	Ik vraag hulp aan de juf als dat nodig is.	JA	NEE
Gedachten volgens de VASTE MINDSET			Gedachten volgens de GROEIMINDSET	

Opgemaakt a.d.h.v. van volgende bronnen:

Groeibrein. (2021, 10 oktober). *Growth mindset test, groei mindset vragen. In welke mindset zit jij nu?* [Video]. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=Z7i_bLoilCI

Het TalentenLab. (z.d.). *De Mindset Flow* [Poster]. Het TalentenLab & De positieve school. <https://drive.google.com/file/d/1X0WGGrnqyrIXU6qZpTNR1Yamm5Golw78/view>

Volgende grafieken geven de antwoorden van de kleuters weer, per pijler maar ook per kind.

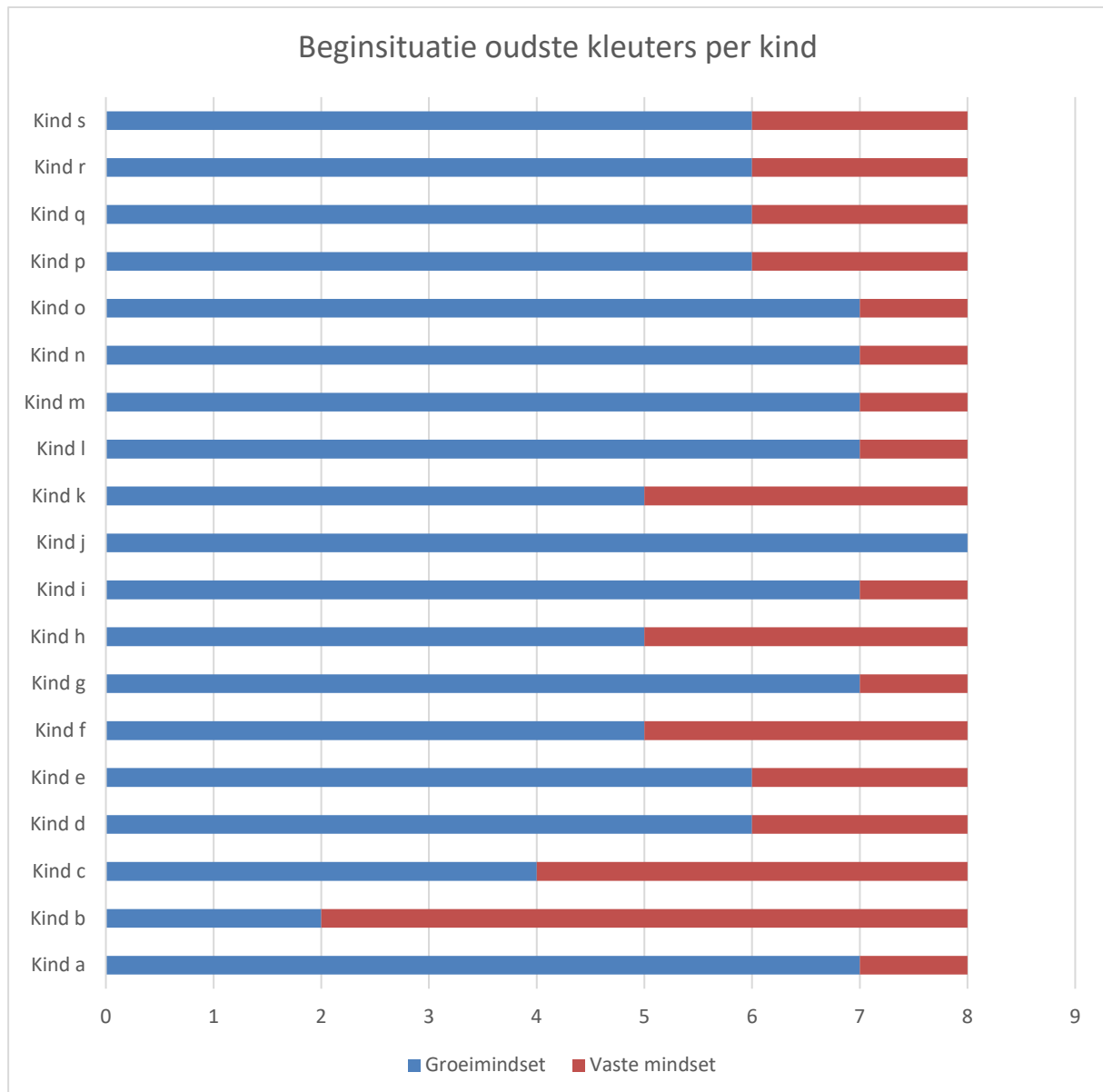

Vanuit deze grafiek kan ik afleiden dat er 3 pijlers zijn die minder goed scoren op vlak van groeigericht denken.

Bij de pijler uitdagingen gaan de kleuters eerder kiezen voor het bekende. Ze kiezen liever een puzzel die ze al kennen en gaan de uitdaging van een nieuwe, de moeilijkere, uit de weg.

Kleuters gaven aan dat ze niet graag feedback krijgen van de juf. Door met hen in gesprek te gaan viel het me op dat sommigen de feedback wel aanvaardden en de nodige aanpassingen aan de brug zouden doen, maar anderen zouden de feedback negeren en de brug niet aanpassen.

De pijler 'hulp' scoort gemiddeld volgens de groeimindset maar de kleuters die onder het gemiddelde scoren gaven aan dat ze geen hulp zouden vragen aan de juf als dat nodig zou zijn.

Deze grafiek geeft de beginsituatie rond groeimindset aan, per kind, in de derde kleuterklas. Gemiddeld scoort de klas hoog op vlak van groeimindset. De meeste kleuters hebben 1 à 2 pijlers die vast denkend zijn. Zoals eerder vermeld bevindt de groeimindset zich op een spectrum en is het normaal dat we soms vaste, niet-helpende gedachten hebben, het is vooral belangrijk dat we deze gedachten dan herkennen en kunnen omzetten naar groeigerichte of helpende gedachten. De resultaten van de beginsituatie is ook slechts een steekproef, we mogen niet vergeten dat er per pijler slechts 1 quote genoteerd is. Wanneer ik meerdere quotes per pijler zou voorzien beïnvloedt dit misschien de resultaten.

Bij Kind b neemt de vaste mindset de overhand. Het is belangrijk dat we deze kleuter leren om groeigericht te denken zodat deze mindset niet de overhand neemt in de lagere school. De kleuter heeft immers de groeimindset nodig om verder te kunnen ontwikkelen en bij te leren.

Tijdens het afnemen van de beginsituatie merkte ik op dat kleuters mij soms het antwoord gaven dat ik wou horen, dus volgens de groeimindset.

Bijvoorbeeld bij de pijler 'doorzetten' gaven 17 kleuters van de 19 aan dat ze doorzettingsvermogen hebben. Echter, door observaties tijdens mijn stageperiode, moest ik constateren dat velen van hen snel naar me toe kwamen en zeiden 'Ik kan het niet' of 'Het is te moeilijk'. Dus de resultaten van de beginsituatie zijn voor interpretatie vatbaar, ze zijn niet altijd conform met het gedrag van de kleuters.

3.3.1 Tussentijdse conclusie

Kleuters met een groeimindset gaan uitdagingen aan, hebben doorzettingsvermogen en feedback wordt aanvaard. Men haalt inspiratie uit het succes van anderen en leren zo nieuwe strategieën. Een groeimindset zorgt voor meer veerkracht, een hoger welbevinden, creëert een positieve relatie met klasgenootjes en zorgt dat men gemotiveerd is. De mindsetflow geeft me een beeld hoe kinderen kunnen denken en of deze vast of groeiend is.

Door de beginsituatie van de kleuters van mijn stageklas te schetsen merk ik op dat er drie pijlers minder goed scoren volgens de groeimindset, namelijk: uitdagingen, feedback en hulp.

De vooropgestelde quotes zijn ter interpretatie vatbaar want de manier van denken en het gedrag van enkele kleuters komen niet altijd overeen.

3.4 Op welke manier werkt de stageschool al rond groeimindset?

Vanuit interviews (zie Bijlage 1) heb ik informatie kunnen verzamelen omtrent de werking in de stageschool rond groeimindset. Zowel de directie als de zorgcoördinator hebben enkele jaren geleden een theoretische uitleg gekregen over de groeimindset. Nadien kregen zij inspiratieboxen voor leraren ter beschikking om rond groeimindset te werken. Deze boxen zijn op de school aanwezig maar zijn tot op heden nog niet gebruikt.

De lagere school werkt met de talentkaarten van Luk Dewulf (2018). Ze gebruiken de kaarten in lesmomenten en de leerkrachten gebruiken de bemoedigende boodschappen van de talentenkaarten ook in de rapporten. Zo is de nota van de leerkracht niet resultaatgericht maar wel aanmoedigend en procesgericht.

Tijdens het werkplekleren is de stageschool, Sint-Jozefsschool te Messelbroek, samen met mij aan de slag gegaan met het onderzoek rond talentgericht werken met kleuters van mevrouw Steverlinck en mevrouw Rosius. Twee lectoren aan de hogeschool PXL te Hasselt. Zo hebben zij XPO2.5 ontworpen, een tool die ons laat kijken naar de talenten van kleuters. Een groeimindset is nodig om deze talenten te versterken en/of te verbeteren.

Zowel de kleuterleerkrachten als de directie vertellen mij dat ze hoogstwaarschijnlijk al onbewust met groeimindset bezig zijn. Dit door kleuters aan te moedigen, hen te complimenteren en doorzettingsvermogen te stimuleren. Het schoolteam streeft er ook naar dat ieder kind zich goed voelt en het welbevinden hoog is.

De kleuterleerkrachten gingen nog niet bewust aan de slag met de groeimindset in de klas. De zorgcoördinator komt vaker met het begrip groeimindset in contact. Tijdens een multidisciplinair overleg worden er vaak tips aangereikt om de groeimindset te stimuleren bij een kind of in de klas. Het spel 'Okidootjes' wordt door de zorgcoördinator gebruikt, ze vindt dit dankbaar materiaal.

Door mijn praktijkonderzoek in het kader van mijn bachelorproef, is het schoolteam geprikkeld en willen ze zich meer verdiepen in het onderwerp.

3.4.1 Tussentijdse conclusie

Uit de interviews kan ik concluderen dat er in de kleuterklas nog niets bewust en concreet aangereikt wordt om de groeimindset te stimuleren. Alle partijen geven aan dat ze meer over het onderwerp te weten willen komen en tonen interesse en nieuwsgierigheid.

4 Ontwerpen

4.1 Ontwerpeisen

1 Vanuit bevraging stageschool

Volgende ontwerpeisen heb ik verkregen door de directie, de zorgcoördinator en de kleuterleerkrachten te bevragen via een interview.

- De kleuterleerkrachten willen het gemakkelijk kunnen opbergen.
- Men hecht belang aan stevig en duurzaam materiaal.
- Het moet uitnodigend voor de kleuters zijn, hen prikkelen om ermee aan de slag te gaan.
- Herkenbaarheid voor kleuters is belangrijk, zo kunnen ze een koppeling maken tussen de verschillende, meerdere ontwerpen.
- De kleuterleerkrachten wensen een theoretische achtergrond. Een prent of een theoretisch kader om het verschil tussen de vaste en de groeimindset aan te tonen.

2 Vanuit bronnenonderzoek

Deze ontwerpeisen zijn opgesteld vanuit mijn bronnenonderzoek. Ik selecteerde vanuit de bronnen mogelijke en haalbare eisen om mijn ontwerp vorm te geven. Eisen die haalbaar kunnen zijn voor de doelgroep kleuters.

- Een opsomming van prentenboeken gericht op groeimindset.
- Groei zichtbaar maken voor kleuters.
- De leerkuil vereenvoudigen naar kleuterniveau.
- Helpende gedachten, gedachten die groeimindset stimuleren aan bod laten komen.
- Het gebruik van groeitaal implementeren.
- Inspelen op de 8 pijlers die ik gebruikte om de beginsituatie van de kleuters te kaderen.

3 Eigen verwachtingen

Om een beeld te kunnen vormen van de mindset, van de oudste kleuters in mijn stageklas, wil ik de beginsituatie en de eindsituatie van hun mindset in kaart brengen.

- Een document opstellen om de beginsituatie te kunnen weergeven.

Daarnaast is de groeimindset een ontwikkelingsproces dat steeds aandacht vraagt, hierdoor heb ik zelf ook een ontwerpeis opgesteld. Aan de hand van deze eis kan ik steeds, tijdens alle activiteiten in de klas, aan een groeimindset werken.

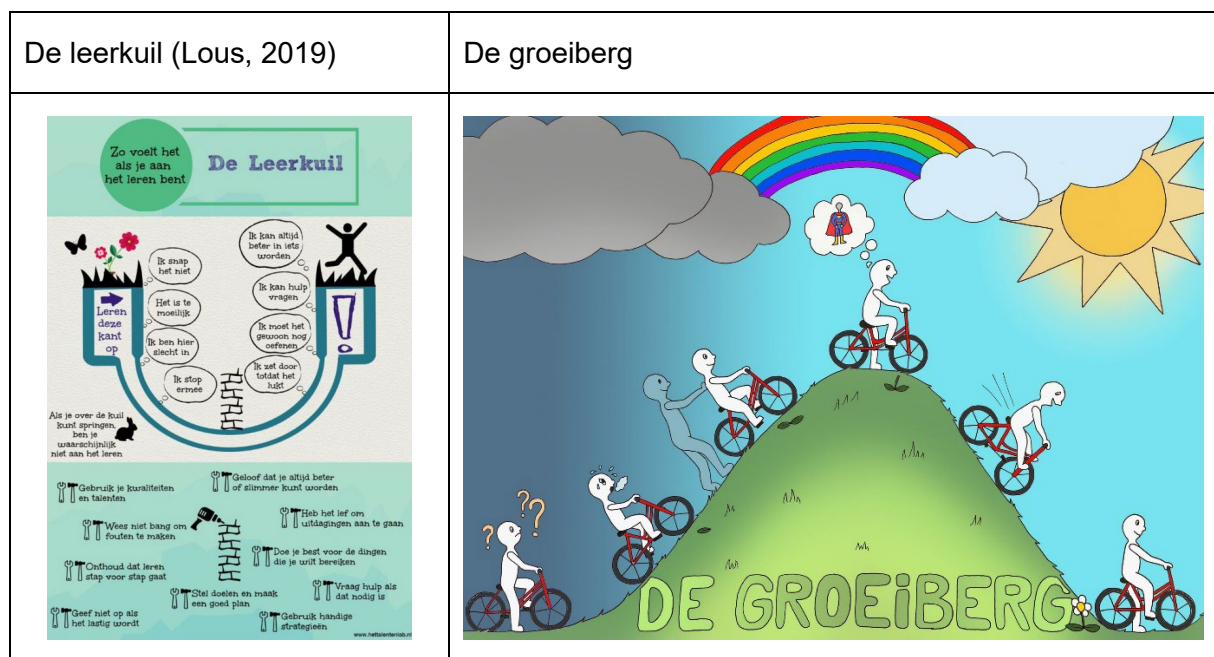
- Zowel individueel, in kleine groep als in grote groep moet de groeimindset gestimuleerd kunnen worden.

4.2 Het ontwerp

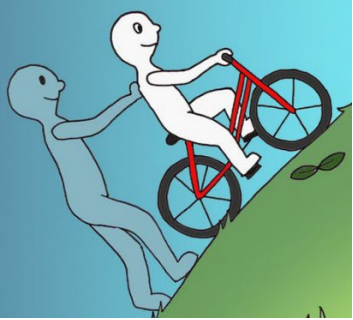

4.2.1 De groeiberg

Om groeimindset zichtbaar te maken voor kleuters heb ik een poster gemaakt. Hiervoor heb ik mij gebaseerd op de leerkuil. Naar aanleiding van een gesprek met de directie hangt de leerkuil, sinds kort, omhoog in de klassen van de lagere school. De oudste kleuters starten in de klas met het principe van de groeiberg. Aansluitend op het kleuteronderwijs kunnen de leerkrachten van de lagere school de groeimindset verder stimuleren door het gebruik van de leerkuil.

Een poster is iets dat je kan ophangen, is steeds aanwezig tijdens activiteiten in de klas en kan zowel individueel als in grote groep gebruikt worden. Bij het maken van de poster dacht ik na over wat het meest aansluit bij de leefwereld van kleuters: de meeste kleuters zijn dol op fietsen. Daarnaast koos ik voor een neutraal mannetje zodat iedereen zich ermee kan identificeren. Wanneer wordt fietsen moeilijk? Van zodra we een helling of een berg tegemoetkomen. Ik veranderde de kuil in een berg en probeerde enkele tips die je op de poster van de leerkuil terugvindt te visualiseren. Tot slot gaf ik de berg een naam om het niet enkel visueel te kunnen tonen maar om het ook te kunnen benoemen.

In de volgende tabel geef ik de gedachtegang van de groeiberg weer:

	<p>Boven het mannetje staan vraagtekens: je komt een probleem tegen en weet even niet hoe eraan te beginnen.</p>
	<p>Je hebt doorgezet en je bent aan de opdracht begonnen. In het begin is het zwaar en zal je hard moeten werken. Daardoor zal je net zoals dit mannetje soms puffen en zweten.</p>
	<p>Als het toch te moeilijk is en het niet lukt, na alles wat je geprobeerd hebt, kan je hulp inschakelen. Je kan een persoon vragen om hulp, hulpmiddelen gebruiken of van strategie veranderen.</p>
	<p>Wanneer het je lukt ben je blij en voel je je dapper, net zoals superman. Je hebt je ingezet, hard gewerkt en de top bereikt.</p>

	<p>Eens je het begrepen hebt wordt deze oefening weer gemakkelijk(er).</p>
	<p>Ben je over de berg geraakt betekent dit dat je iets hebt bijgeleerd en dat er een nieuwe uitdaging, moeilijkheid of probleem op jou staat te wachten.</p>

Het mannetje groeit in zijn leren, dit wordt gesymboliseerd door het groeien van de bloem. Eens het mannetje over de berg is geraakt is de bloem volledig gegroeid. Het mannetje heeft doorgezet, hulpmiddelen ingeschakeld en is hierdoor gegroeid in zijn leren.

Tijdens mijn stageperiode heb ik de poster omhoog gehangen in de klas. Allereerst heb ik het principe van de poster met de kleuters overlopen. Wat zien ze allemaal? Wat merken ze op aan het mannetje?

Wanneer kinderen tijdens activiteiten of hoekenwerk snel naar me toe kwamen met de zin 'Ik kan het niet' of 'Het lukt me niet' haalde ik er de poster bij. De kleuters moesten zich van mij dan situeren op de poster. Ik stelde hun de vraag: 'Welk mannetje ben jij nu op dit moment?'. Bewonderingswaardig konden de kleuters zich al goed identificeren met het mannetje.

Meestal gaven ze snel op en zaten ze bij het puffende mannetje. Ik zei hen dat ze nog even moesten doorzetten en blijven proberen. Als het dan nog niet zou lukken konden ze naar het volgende mannetje gaan.

4.2.2 De happertjes

Tijdens een schooldag kunnen kleuters heel wat uitdagingen of moeilijkheden tegenkomen. Om hierover te reflecteren maakte ik happertjes, een vingerspel gemaakt van origami. De happertjes gebruikte ik in mijn stageklas helemaal op het einde van elke dag. Een moment waarop we de dag in grote groep afsluiten. Ik koos ervoor om dit in grote groep te doen zodat kleuters kunnen leren van en met elkaar.

De binnenzijde van het happertje bevat 8 zijden, hetzelfde aantal als de pijlers die ik gebruikte. Per pijler noteerde ik denkvragen om in het happertje te verwerken. Iedere pijler kreeg een kleur waardoor het ontwerp voor de kleuters aantrekkelijk werd. Maar op deze manier kan ook de leerkracht onthouden welke pijler al aan bod is gekomen van het desbetreffende happertje.

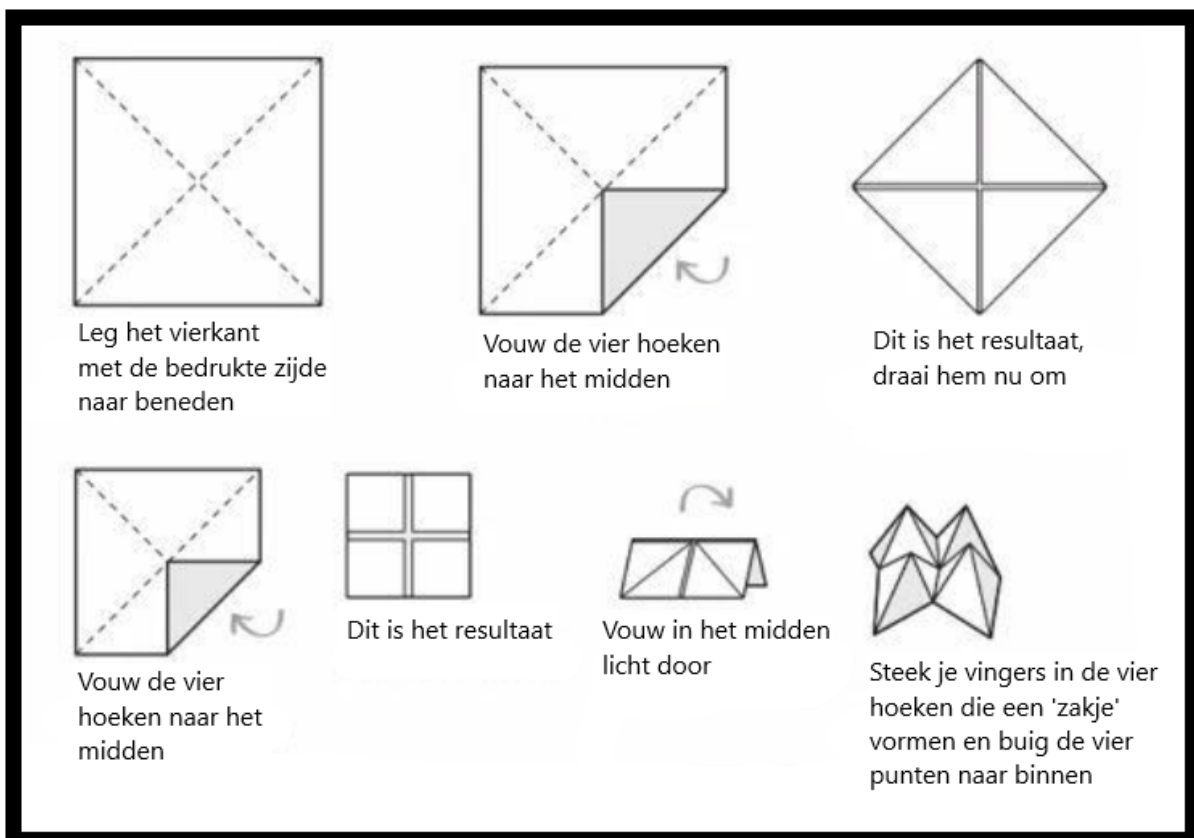
We zaten in de kring, de kleuter van de dag zei een cijfer. Nadien deed ik het happertje open en dicht totdat ik aan het cijfer was aangekomen. De kleuter koos een kleur, achter de kleuren stonden telkens de vragen geformuleerd. De vragen in het happertje sporen kleuters aan om na te denken, ik gaf hen daarvoor voldoende tijd. Sommige vragen zijn voor de kleuters nog niet concreet genoeg, ik hielp ze dan door een voorbeeld te geven. Eens één kleuter een antwoord gaf werden de anderen aangespoord en volgden er meerdere voorbeelden.

Ik maakte 3 happertjes om voldoende afwisseling te kunnen bieden.

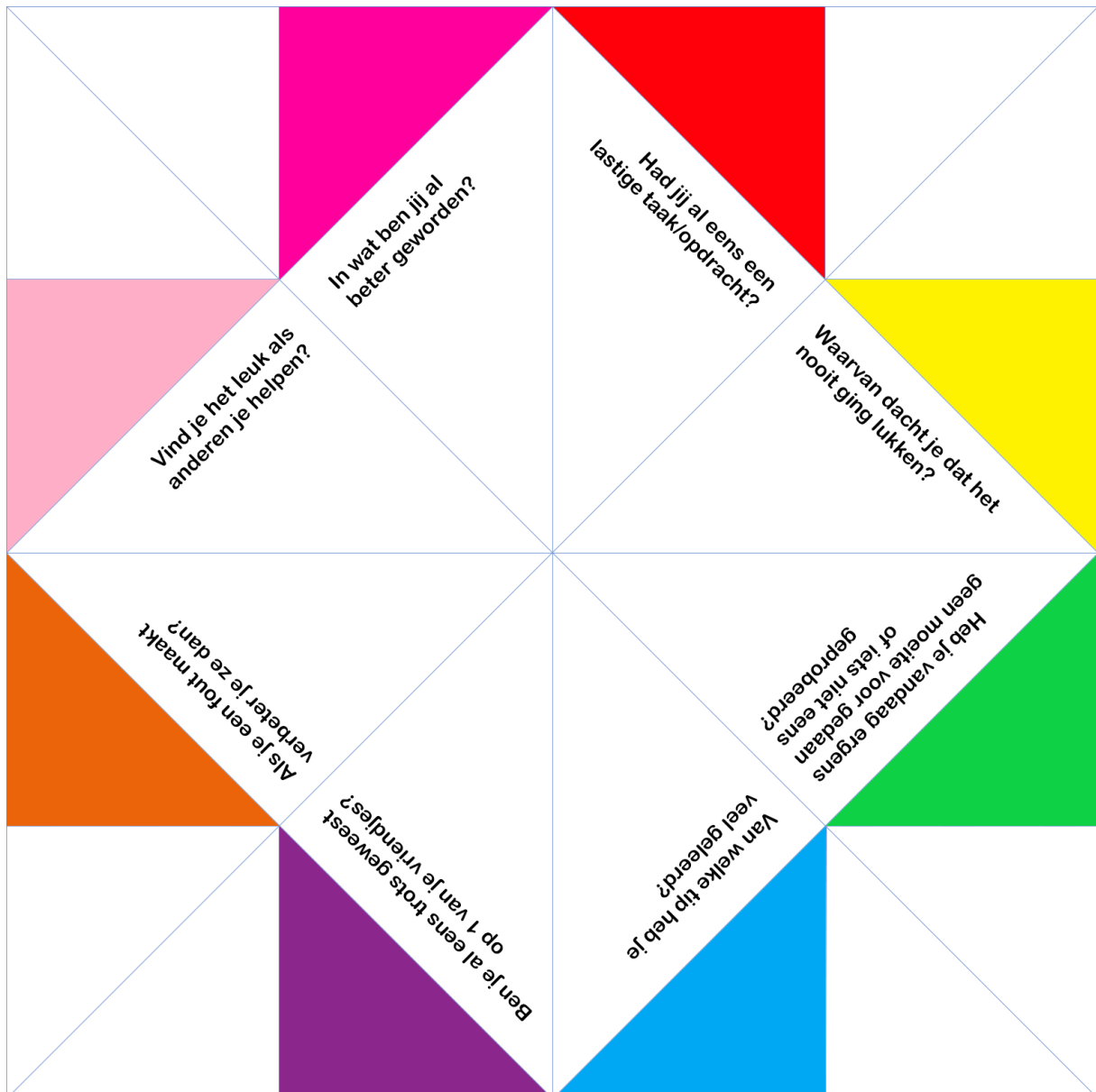
	Manier van denken	<ol style="list-style-type: none"> 1. In wat ben jij al beter geworden? 2. Geloof je dat je altijd ergens beter in kan worden? 3. Wat kan je al erg goed? Wat kan je nog niet maar zou je willen leren?
	Uitdagingen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Had jij al eens een lastige taak/opdracht? 2. Wat wil je graag doen maar durf je nog niet? 3. Wanneer was je trots op jezelf?
	Doorzetten	<ol style="list-style-type: none"> 1. Waarvan dacht je dat het nooit ging lukken? 2. Wat kan je doen als iets niet meteen lukt? 3. Wat doe je als er iets moeilijk is/wordt?
	Inzet	<ol style="list-style-type: none"> 1. Heb je vandaag ergens geen moeite voor gedaan of iets niet eens geprobeerd? 2. Wanneer en waarvoor heb je eens KEIHARD gewerkt? 3. Waarom moet je ergens hard voor werken?
	Feedback	<ol style="list-style-type: none"> 1. Van welke tip heb je veel geleerd? 2. Vraag je zelf aan je mama/papa/juf/meester of je iets goed of niet goed gedaan hebt? 3. Vind je het leuk om tips te krijgen van mama/papa/juf of meester?

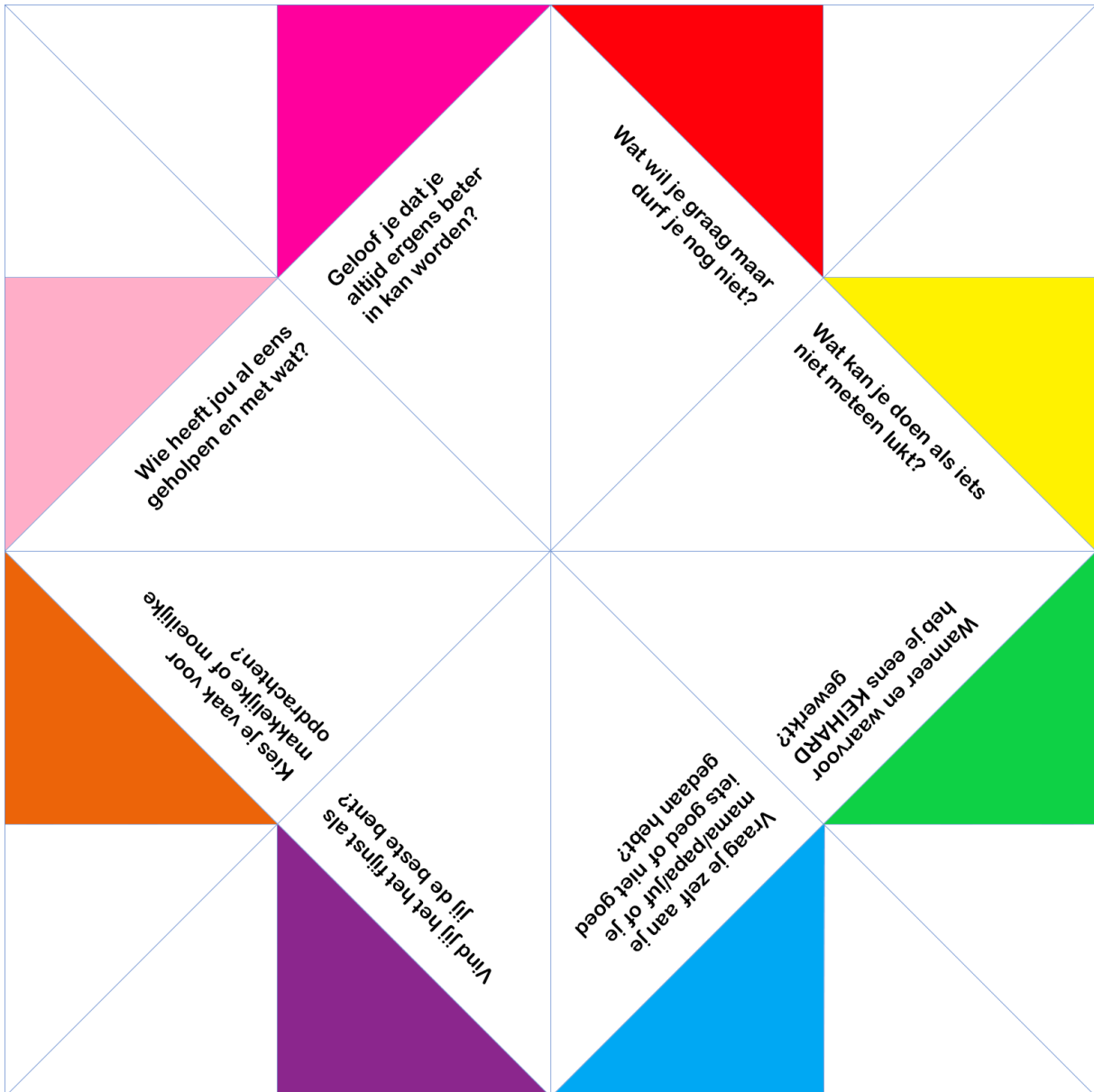
	Succes van anderen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ben je al eens trots geweest op 1 van je vriendjes? 2. Vind jij het het fijnst als jij de beste bent? 3. Kijk jij op naar iemand?
	Fouten	<ol style="list-style-type: none"> 1. Als je een fout maakt verbeter je ze dan? 2. Kies je vaak voor makkelijke of moeilijke opdrachten? 3. Hoe voel jij je als je een fout maakt?
	Hulp	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vind je het leuk als anderen je helpen? 2. Wie heeft jou al eens geholpen en met wat? 3. Heb jij al eens aan iemand hulp gevraagd?

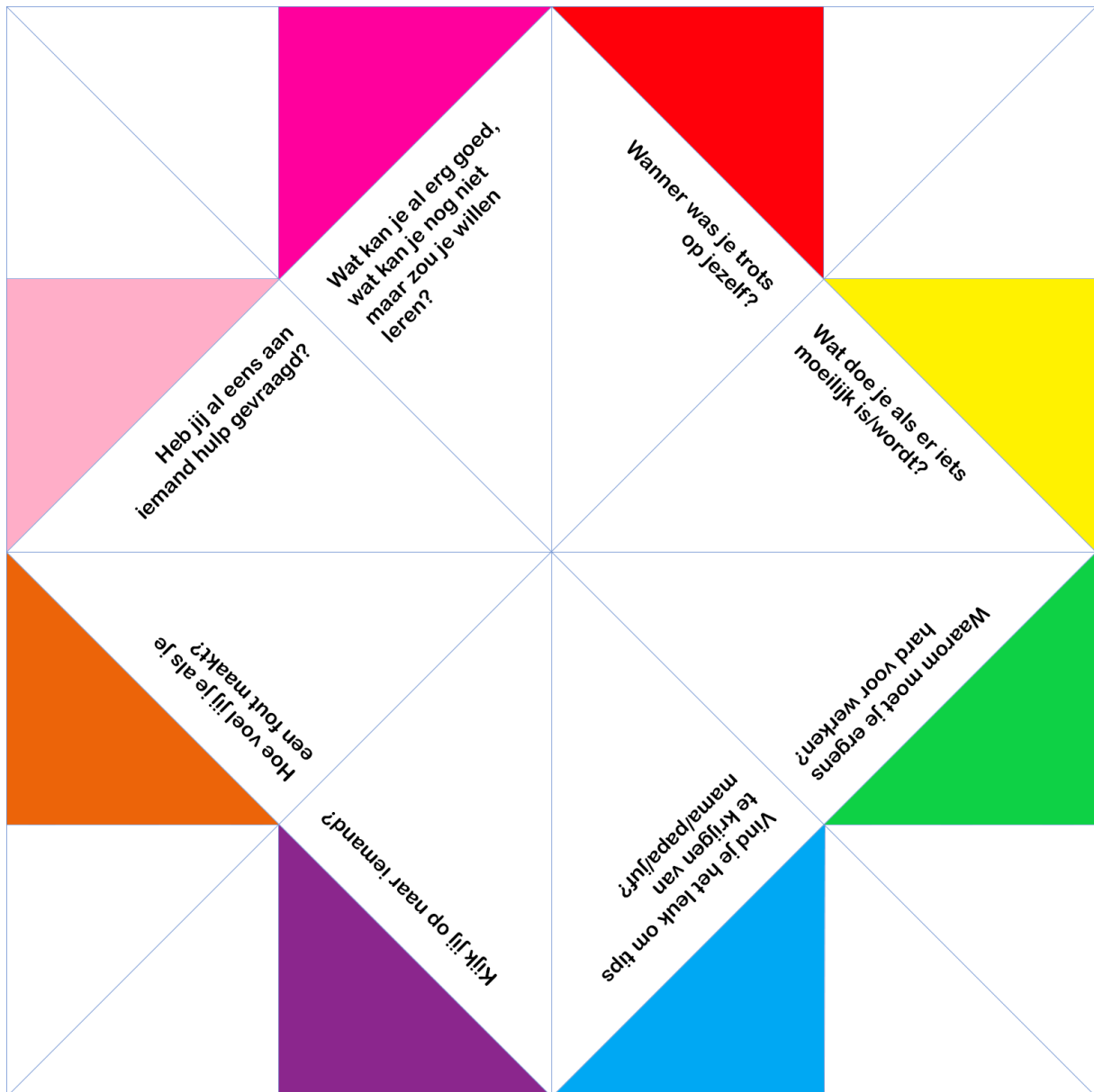
De happertjes heb ik op A4 formaat afgedrukt, vervolgens uitgeknipt op de buitenste blauwe lijnen en daarna in een bepaalde volgorde geplooid. De blauwe lijnen zijn een hulpmiddel om recht te plooiën.

Vouwspeel (*Spel met Julia*, 2020)

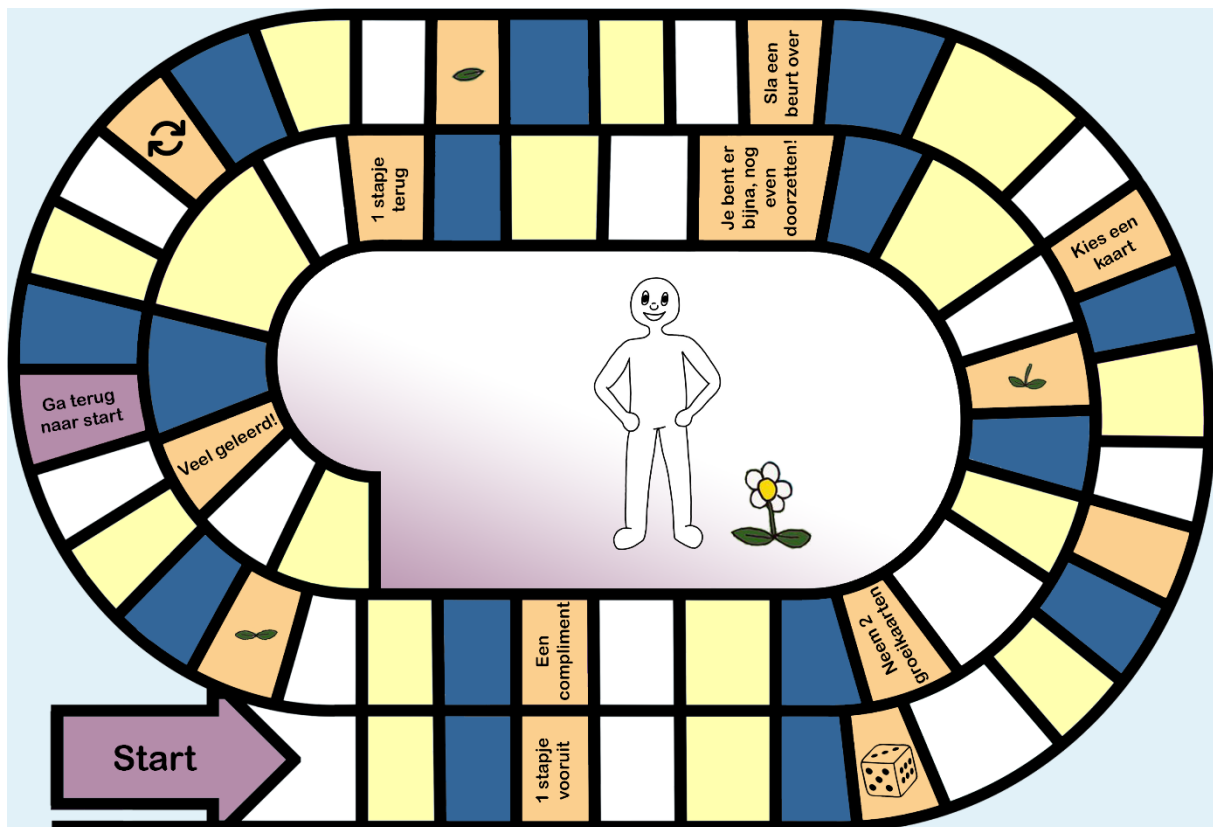

4.2.3 Het bordspel

Ik maakte een bordspel volgens het principe van ganzenbord. Deze inspiratie kwam vanuit de beleving van mijn eigen 2 dochters. Zij ervaren veel frustraties wanneer ze opnieuw naar start moeten of een beurt moeten overslaan. Met dat idee ging ik aan de slag om mijn spel uit te werken.

Aangezien kleuters nog niet kunnen lezen is dit spel steeds begeleidend. Ik speelde het spel telkens in kleine groepjes met maximum 4 kleuters. In plaats van ganzen zorgde ik voor uitnodigende kleuren op het bord en ik gebruikte het mannetje en de bloem van mijn poster die voor herkenning zorgt.

Alle pionnen worden verzameld op de paarse pijl. Er zijn 3 stapels met 20 spelkaarten. Iedere stapel heeft een functie. Bij de witte spelkaarten moeten de kleuters zeggen of de uitspraak waar of niet waar is. Bij de gele vakken krijgen ze een groeitip, deze is dus steeds correct. De blauwe spelkaarten zijn denkvragen, gericht op de groeimindset.

Op het bordspel komen de kleuters al eens tegenslagen of gelukjes tegen. Zo moeten ze soms een beurt overslaan, een stapje voor- of achteruit gaan of weer naar start terugkeren. Wanneer ze op de pijlen terechtkomen moeten ze hun pion wisselen met die van een andere kleuter. Hier kunnen ze strategisch te werk gaan door te wisselen met de pion voor hen. Ofwel hebben ze pech wanneer zij als eerste staan en dus vakken achteruit moeten gaan.

De vakken waar telkens een deeltje van de bloem tevoorschijn komt zijn rustvakken. Zij duiden aan dat de kleuters onderweg zijn, al veel bijgeleerd hebben en nog aan het groeien zijn.

Het spel eindigt wanneer iemand op het paarse deel, bij het mannetje en de bloem, terechtkomt.

De betekenis van de vakken:

1 stapje vooruit	De speler plaatst zijn pion 1 vak verder en neemt een witte spelkaart.
De dobbelsteen	De speler mag nog eens gooien.
Kies een kaart	De speler mag 1 spelkaart nemen van een stapel naar keuze.
Sla een beurt over	De speler moet een beurt overslagen.
De pijlen	De speler wisselt zijn pion met die van een tegenspeler.
Ga terug naar start	De speler moet terug naar start gaan.
Een compliment	De speler geeft een compliment aan zichzelf of aan een tegenspeler.
Neem 2 groeikaarten	De speler neemt 2 spelkaarten van de gele stapel.
1 stapje terug	De speler plaatst zijn pion 1 vak terug en neemt een blauwe spelkaart.

De kaarten zijn als volgt opgedeeld:

<p>Waar / niet waar</p>	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Moeilijke dingen kan ik ook leren. 2. Het lukt je niet dus je kan er beter maar mee stoppen. 3. Als je veel fouten maakt kan je beter opgeven en stoppen. 4. Ik mag geen fouten maken 5. Mama en papa maken ook fouten 6. Opa en oma kunnen ook nog nieuwe dingen leren. 7. Als anderen iets beter kunnen dan mij betekent dat dat ik dat nooit zal kunnen. 8. Ik kan altijd beter worden in iets. 9. Ik moet alles weten. 10. Als je heel hard moet werken voor iets ben je niet slim. 11. Je hersenen regelen alles wat je doet, denkt en voelt, zelfs alles wat je droomt. 12. Als je nooit fouten durft te maken zullen je hersenen niet groeien. 13. Door te oefenen zonder op te geven, zonder te stoppen, zal je meer leren. 14. Je hersenen stoppen met groeien. 15. Als ik het nu niet kan, zal ik het nooit kunnen. 16. Je bent alleen slim als je snel klaar bent en het allemaal juist is. 17. Je kan nieuwe dingen leren maar je kan niet slimmer worden. 18. Bij een natuurtalent zoals een topsporter (voetbal, tennis, ...) gaat alles vanzelf. Zij moeten daar geen moeite voor doen. 19. Ik heb al heel veel bijgeleerd. 20. Als ik hulp krijg of vraag, kan ik weer iets bijleren. 	

<p>Groeitip</p>	 <p>The illustration shows a sequence of four stages of a flower's growth on a yellow background. From left to right: 1. A single green seed. 2. A seedling with two green leaves. 3. A seedling with two green leaves and a thin green stem. 4. A fully bloomed flower with a yellow center, white petals, and two green leaves.</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Als iets niet werkt of lukt, kan je het ook eens op een andere manier proberen. 2. Door nieuwe of moeilijke dingen te leren worden je hersenen sterker. 3. Je leert bij door te oefenen en te oefenen. 4. Ook al gaat het soms wat lastig, probeer het en geef niet op! 5. Zeg nooit 'Dit gaat me nooit lukken', als je nog niet geprobeerd hebt! 6. Als iemand jou een tip geeft wil dat niet zeggen dat je het niet goed gedaan hebt. 7. Wanneer we een fout maken kan je daarvan leren, nu weet je hoe het niet moet. 8. Je moet niet de beste zijn. Doe je best en zo word je er steeds een beetje beter in. 9. Je kan leren van anderen. 10. Om steeds beter te worden in iets moeten we hard werken. 11. Kies niet altijd voor makkelijke dingen, hierdoor leer je niets. Door moeilijke dingen te proberen leer je bij en ben je aan het groeien. 12. Wees niet bang om fouten te maken 13. Iets nieuw leren gebeurt stap voor stap, dat kan je niet onmiddellijk. 14. Denk niet te snel ik kan het niet, maar probeer het eerst! 15. Als je iets nieuw leert zal je af en toe eens een fout maken. 16. Als je doorzet en blijft oefenen zal het je lukken. 17. Door hulp te vragen kan je weer verder. 18. Iets nieuw proberen kan heel leuk zijn. 19. Fouten maken is een goede manier om je hersenen te laten groeien en om dingen te leren. 20. Niet alles moet perfect zijn. Soms is goed ... goed genoeg. 	

Vraag	
<ol style="list-style-type: none">1. Waar zou jij graag meer over willen leren?2. Wat kan jij al heel goed?3. Waar ben je trots op?4. Wat doe jij als je een foutje maakt?5. Doe je soms met iets niet mee omdat je bang bent dat je het niet kan?6. Hoe voel jij je als je voor iets heel hard moet werken en het uiteindelijk lukt?7. Wie is voor jou een goede helper?8. Wat vond je vroeger moeilijk maar nu niet meer?9. Zeg 2 dingen die je kan doen als je een foutje maakt.10. Ben jij een doorzetter? Blijf je steeds proberen tot het lukt?11. Wat kan je nu doordat je niet hebt opgegeven?12. Als jouw vriendjes iets beter kunnen dan jij, wat denk je dan?13. Wat wil je graag kunnen maar durf je nog niet?14. Wat vind je leuk om te leren?15. Wie heb jij al eens geholpen?16. Waar ben je nog niet goed in?17. Wil jij graag de beste zijn?18. Wat kan je doen als je iets niet snapt?19. Wat kan een hulpmiddel zijn zodat je een oefening beter kan doen?20. Wat heb jij geleerd door de hulp van iemand anders?	

Tijdens het spelen van het spel merkte ik op dat de kleuters al goed konden redeneren volgens de groeimindset. Het antwoorden op de vragen ging vlotter dan voordien met de happertjes en bij de niet waar/waar-kaartjes kozen ze het antwoord volgens de groeimindset op enkele uitzonderingen na.

4.2.4 De prentenboeken

In mijn stageklas eindigde ik de dag met het voorlezen van een prentenboek, dit in grote groep. Ieder prentenboek speelt in, op zijn manier, op de groeimindset. Alle prentenboeken reiken een bepaalde pijler aan binnen de mindset.

Volgende boeken las ik voor in de derde kleuterklas:

1 Coco kan het

<p>Een prentenboek van Loes Riphagen</p>	<p>Pijlers:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Manier van denken • Uitdagingen • Doorzetten
	<p>Vandaag is een grote dag. Alle babyvogels gaan voor het eerst vliegen. Alleen Coco durft niet. Wat als ze valt? Of als een kat haar grijpt? Maar als het wel lukt, kan ze samen met haar vriendjes mooie vormen vliegen. Is Coco klaar om haar vleugels uit te slaan?</p>

2 Het meisje dat nooit fouten maakte

<p>Een prentenboek van Mark Pett en Gary Rubinstein</p>	<p>Pijlers:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fouten
	<p>Isabella heeft nog nooit een fout gemaakt. Ze vergeet nooit haar hamster te voeren, ze draagt nooit verschillende sokken en ze vergeet nooit haar huiswerk te maken. Nadat ze bijna een fout maakt, wordt ze bang dat ze tijdens de toneelvoorstelling een fout zal maken.</p>

3 Giraf leert fietsen

<p>Een prentenboek van Marie-Louise Sekreve en Mark Sekreve</p>	<p>Pijlers:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Manier van denken • Uitdagingen • Doorzetten • Inzet • Succes van anderen • Hulp
	<p>Zebra wil Giraf leren fietsen. 'Gewoon trappen!' roept ze hem achterna. Maar Giraf valt. Hij is boos en loopt met grote stappen weg. 'Fietsen moet je leren,' zegt Olifant. 'Fietsen is stom!' vindt Giraf. Dan geeft Krook hem een heel speciaal cadeau.</p>

4 De stip

<p>Een prentenboek van Peter H. Reynolds</p>	<p>Pijlers:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Manier van denken
	<p>Wat doe je met een kind dat zegt dat het niet kan tekenen? Juf weet wel raad met de onwillige Floor. Ze laat haar een stip zetten op een leeg vel papier en vraagt haar het te ondertekenen met haar naam.</p> <p>De volgende dag vindt Floor haar stip aan de muur in een gouden krullenlijst - ze weet niet wat ze ziet! Maar... die stip kan beter.</p>

5 De leeuw in de muis

<p>Een prentenboek van Rachel Bright</p>	<p>Pijlers:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Manier van denken • Doorzetten • Inzet
	<p>Een klein muisje voelt zich door zijn formaat niet gezien en onbegrepen en kijkt (letterlijk) enorm op tegen de leeuw, die met zijn luide gebrul door iedereen gehoord wordt. Het muisje besluit, ondanks zijn angst, in de leer te gaan bij de leeuw. Maar als hij eenmaal neus-aan-neus staat met het machtigste roofdier op aarde, blijkt dat er in die stoere leeuw ook een bang muisje verstopt zit.</p>

6 Laat maar los koala

<p>Een prentenboek van Rachel Bright</p>	<p>Pijlers:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Manier van denken • Uitdagingen
	<p>Een kleine koala hangt tevreden aan zijn tak, hoog in de boom. Maar op een dag moet hij toch zijn veilige tak loslaten. En dan ontdekt Koala dat het heel leuk kan zijn om nieuwe dingen uit te proberen.</p>

7 Joris puzzelt een dino

<p>Een prentenboek van Harmen van Straaten</p>	<p>Pijlers:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Feedback • Fouten
	<p>Joris is een superkampioen. Wat gaat hij vandaag voor bijzonders doen? Hij wil alles over dino's leren en gaat stiekem in het museum logeren. Opeens klinkt er een geluid. Joris, kijk toch uit! 'Help!' roept Joris. 'O, wat erg!' Voor hem ligt een dinobottenberg. Maar een beetje kampioen... weet meteen wat hij moet doen!</p>

8 Je fantastische elastische brein

<p>Een prentenboek/ informatief boek van JoAnn Deak</p>	<p>Pijlers:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Manier van denken • Uitdagingen • Doorzetten • Succes van anderen • Fouten
	<p>Een informatief boek waarin wordt uitgelegd hoe je brein werkt. Een boek vol weetjes, feiten en inspirerende boodschappen.</p>

9 Een ober van niks

<p>Een prentenboek van Tjibbe Veldkamp</p>	<p>Pijlers:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Doorzetten • Inzet • Hulp
	<p>Er was eens een ober die alles uit zijn handen liet vallen. Hij wilde zo graag een goede ober zijn,, maar hoe hij ook zijn best deed, alles ging steeds weer verkeerd. Ten slotte kwamen er geen mensen meer in zijn restaurant. Totdat een meisje hem wilde helpen...</p>

10 Een giraf kan niet dansen

<p>Een prentenboek van Giles Andreae</p>	<p>Pijlers:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Manier van denken
	<p>In het midden van het oerwoud was het eens per jaar groot bal, dan kwamen alle dieren dansen op het dier – dans – festival. Behalve Gerard de giraf, hij struikelt al over zijn eigen poten als hij gewoon loopt! Gelukkig is er de krekel, die met zijn muziek bij Gerard de juiste snaar weet te raken...</p>

11 Het meisje dat doet wat ze niet durft

<p>Een prentenboek van Ashley Spires</p>	<p>Pijlers:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Manier van denken • Uitdagingen • Doorzetten • Inzet
	<p>Dit meisje durft ALLES (ja, echt alles!), behalve ... Demi en haar vrienden gaan sneller dan vliegtuigen. Ze bouwen geweldige kastelen. Ze redden wilde dieren. Demi is moedig, ze durft alles! Totdat ... haar vrienden in een boom willen klimmen. Demi heeft nog nooit in een boom geklommen. Ze denkt dat ze het niet kan. Ze beleeft haar avonturen het liefst laag bij de grond, niet hoog in de lucht. Als Demi geen redenen meer kan bedenken om niet in de boom te klimmen, is het tijd om de uitdaging aan te gaan. Ze wil het ook heel graag, want dit avontuur klinkt zo leuk! Is Demi moedig genoeg om het te proberen?</p>

De kleuters luisterden steeds geboeid naar de verhalen. Na het voorlezen van een prentenboek reflecteerden we hier samen even over. Bij ieder boek stelde ik volgende vragen: ‘Waar ging het verhaal over?’ en ‘Wat kunnen we hieruit leren?’ De kleuters konden samen, en/of met mijn hulp, de vragen beantwoorden en tot de achterliggende betekenis van het prentenboek komen.

4.2.5 Theoretische omkadering voor leerkrachten

1 De inspiratiebundel

Aangezien de leerkrachten kleuteronderwijs van mijn stageschool graag wat meer theoretische achtergrond wilden hebben in verband met de groeimindset maakte ik voor hen een inspiratiebundel (zie aparte Bijlage inspiratiebundel). In de bundel staan de volgende onderdelen uitgewerkt: een korte theoretische uitleg, een overzicht met uitspraken volgens de vaste en de groeimindset en aansluitend mijn ontwerpen.

In het overzicht vinden de kleuterleerkrachten de pijlers terug van de groeimindset. Per pijler worden er enkele uitspraken weergegeven. De pijlers staan in een gekleurde overgang van rood naar groen, deze kleurcode geeft het spectrum weer van de vaste mindset naar de groeimindset.

De kleuterleerkrachten kunnen meteen aan de slag om groeimindset in de klas te stimuleren, ze moeten enkel de bundel bij zich houden.

Op de volgende pagina kan u het overzicht terugvinden.

Vaste mindset		Groeimindset	
Intelligentie, persoonlijkheid, karakter staat vast, kan niet verder ontwikkelen 		Intelligentie, persoonlijkheid en karakter is een startpunt, kan verder ontwikkelen 	
Ik ben gewoon zo. Ik kan het niet. Ik kan dat toch niet.	Manier van denken	Ik kan er altijd beter in worden. Ik kan het nog niet. Ik leer alles wat ik wil.	
Dit is te moeilijk. Ik geef op als het niet lukt. Ik kies voor het gekende.	Uitdagingen	Ik hou van nieuwe opdrachten. Ik daag mezelf uit. Ik probeer moeilijke dingen.	
Ik geef het op. Ik weet niet hoe dat moet, ik doe het niet. Ik stop ermee.	Doorzetten	Ik werk hard om er beter in te worden. Ik probeer het gewoon opnieuw. Het is moeilijk maar ik blijf proberen.	
Ik maak het niet af. Ik stop ermee als het niet vanzelf gaat. Als ik veel moeite moet doen dan ben ik dom.	Inzet	Ik doe echt mijn best. Daar heb ik veel moeite voor gedaan. Ik heb hard gewerkt.	
Ik hoor graag dat ik slim ben. Van feedback word ik verdrietig. Feedback voelt als kritiek op mijn werk.	Feedback	Van feedback kan ik leren. Dat vind ik een goede tip. Ik sta open voor suggesties.	
Zo slim word ik nooit. Ik ben graag de beste. Anderen zijn beter dan ik.	Succes van anderen	Van anderen kan ik leren. Ik vergelijk me alleen met mezelf. Misschien kan jij mij dat leren?	
Als ik een fout maak dan faal ik. Ik ben bang om een fout te maken. Als ik een fout maak ben ik boos op mezelf.	Fouten	Als ik een fout maak weet ik hoe het niet moet. Ik leer van mijn fouten. Ik denk na over hoe ik het de volgende keer anders kan doen.	
Ik vraag geen hulp.	Hulp	Ik vraag hulp als dat nodig is.	
Men kan niet optimaal groeien, leren en ontwikkelen.		Men groeit, leert nieuwe dingen, is gemotiveerd en kan verder ontwikkelen.	

2 Een webinar voor leerkrachten en ouders

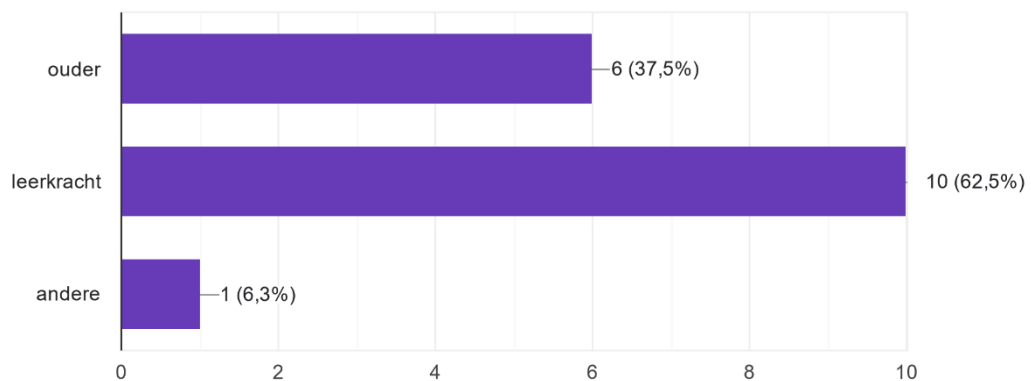
Aangezien zowel leerkrachten als ouders belangrijke opvoeders zijn van een kind, plande ik een webinar in op mijn stageschool. Deze webinar ging door op 24 mei via Teams om 20u 's avonds. Ik stuurde een uitnodiging naar de directie die dit vervolgens goedkeurde en postte op Gimme, een oudercommunicatie app voor basisscholen.

De uitnodiging was gericht naar alle leerkrachten en ouders binnen mijn stageschool, zowel van de kleuter- als van de lagere school. Via een google form konden leerkrachten en ouders van de Sint-Jozefsschool, te Messelbroek, zich inschrijven.

Ik had 16 inschrijvingen waarvan 7 ouders, 10 leerkrachten en de directie. Eén ouder volgde de webinar zowel in functie als ouder en leerkracht.

Ik volg de webinar in functie als ...

16 antwoorden

Allereerst heb ik opgezocht hoe ik een webinar moet opstellen en welke aandachtspunten of valkuilen er kunnen zijn. Volgende punten heb ik genoteerd:

- Welk doel wil ik bereiken?
- Hoe lang wil ik de webinar laten duren?
- Welke software ga ik gebruiken?
- Test op voorhand de ruimte waarin de webinar zal plaatsvinden uit. Stel hierbij een gepaste achtergrond in.
- Maak een autocue.
- Zet je GSM en berichten op je laptop uit.
- Wissel je webinar af met afbeeldingen, video's, quotes, polls et cetera.
- Zet je webinar 10 minuten op voorhand open.
- Voorzie een startscherm.
- Controleer of de deelnemers je kunnen horen en zien.
- Houdt de introductie kort: 2 à 3 minuten.
- Doe een vragenronde op het einde of later via e-mail.
- Beweeg weinig tijdens de webinar.

Om mijn webinar vorm te geven heb ik contact opgenomen met mevrouw Steverlinck, lector Nederlands aan de Educatieve Bachelor Kleuteronderwijs van Hogeschool PXL. Zij geeft zelf regelmatig webinars, lezingen, hierdoor kon ze me een aantal tips geven.

Met de volgende tips ben ik aan de slag gegaan:

- Zet in je eerste dia afspraken: vraag om hun luidspreker uit te zetten, toon het handje in Teams zodat ze vragen kunnen stellen en zeg hen dat ze de camera mogen opzetten als ze zich daar goed bij voelen.
- Haal voldoende voorbeelden aan. Maak desnoods een koppeling naar jezelf.
- Geef hen tips over wat je als ouder kan zeggen.
- Zeg hen dat je nog geen expert hoeft te zijn maar dat het bewustzijn al een goede stap in de richting is.
- Tracht steeds de theorie te koppelen met een praktijkvoorbeeld.
- Maak een dia met prentenboeken, wanneer je merkt dat je in tijdsnood zit geef je hier geen uitleg bij. Je kan dit later toelichten in een e-mail.
- Mevrouw Steverlinck reikte mij ook nog 3 boeken aan die ik aangevuld heb aan mijn lijstje: '50 keer durven', 'Slim zijn is wel duizend dingen' en 'Iedereen talent!'.

In de webinar geef ik theoretische achtergrond, voorbeelden, uitspraken die zich kunnen voordoen en tot slot wat ouders zelf als opvoeder kunnen doen. Op 10 mei volgde ik een webinar bij het Platform Mindset om mij inhoudelijk te inspireren. Om mijn webinar te kunnen opstellen heb ik informatie uit volgende bronnen gehaald: de boeken 'Blij met mij' en 'Mindset' en de websites: 'Platform Mindset' en 'Het TalentenLab'.

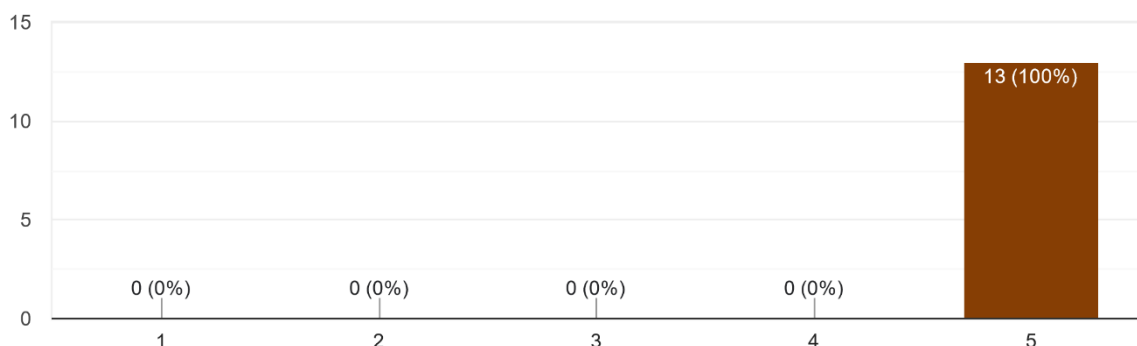
In Bijlage 6 kan u de diapresentatie van mijn webinar bekijken.

Op het einde van de webinar vroeg ik aan de deelnemers om een beoordeling in te vullen. In dat beoordelingsformulier, dat ik via google form had gemaakt, stonden volgende vragen: 'Wat vond je van de presentatie?', 'Wat vond je van de inhoud?', 'Heb je nog opmerkingen, bedenkingen of aanvullingen die je wil delen?'.

13 deelnemers vulden de beoordeling in. Vanuit die beoordelingen bleek dat de presentatie voor iedereen duidelijk was. De deelnemers konden een bolletje aanduiden op een schaal van 1 tot 5. 1 betekende onduidelijk en 5 duidelijk.

Wat vond je van de presentatie?

13 antwoorden

Vanuit de vraag: ‘Wat vond je van de inhoud?’ kon ik concluderen dat sommigen al op de hoogte waren van het onderwerp maar dat ik ook anderen wist te inspireren en te prikkelen om met groeimindset aan de slag te gaan.

Wat vond je van de inhoud?

13 antwoorden

Tot slot kreeg ik van 10 deelnemers nog fijne feedback op mijn webinar:

Super goed gedaan! Heel duidelijk en mooie presentatie. Dit ga ik zeker proberen.
Wij gaan hier zeker verder mee aan de slag. Als het koppeke goed zit, volgt de rest wel!
Je was heel erg duidelijk. Je hebt de voornaamste dingen aangehaald en het deed me nadenken over hoe ik het doe. Het prikkelde me om er meer over te gaan lezen.
Heel wat interesse in het boekenaanbod.
Het heeft mij geïnspireerd hier meer over te ontdekken. Je voorbeelden en verwijzingen naar websites hebben me zeker geprikkeld en aan het denken gezet. Bedankt om de moeite te doen je expertise hierover te delen!
Voor een eerste keer vond ik dit zeker goed gedaan. Je powerpoint was heel duidelijk en luchtig om mee te volgen met je uitleg. Je hoort en ziet aan je uitleg dat je er zelf al een hele tijd mee bezig bent en dat je die groeimindset hoog in het vaandel draagt!
Vlotte uitleg, bruikbare voorbeelden, smaakt naar meer!
Boeiend onderwerp, met passie gepresenteerd, duidelijk gebracht!
De vele voorbeelden gaven een duidelijk beeld bij de theorie die werd gebracht!
Knappe presentatie! Je gebruikte ook goede metaforen (zoals de ijsberg, de gedragspoppetjes,...) waarmee je wat mij betreft bestaande denkpatronen hebt doorbroken. Je hebt me aan het denken gezet! Proficiat!

Zelf vond ik het een uitdaging om een webinar te geven omdat dit mijn eerste keer was. Maar voor een eerste maal was ik goed voorbereid aangezien ik aan de slag ging met de tips die ik vond en gekregen had. Alles verliep vlot en ik schatte mijn tijd goed in.

5 Concluderen en vooruitblikken

5.1 Conclusie

Bij de aanvang van het onderzoek was mijn interesse en nieuwsgierigheid naar dit onderwerp al erg hoog. Door de ervaring die ik had met mijn dochter vond ik het zo belangrijk dat de groeimindset bij kleuters gestimuleerd zou worden. Aangezien ik doelbewust voor dit onderwerp koos kon ik mijn onderzoeksdoel en onderzoeksvraag snel formuleren. Om mijn onderzoeksvraag: 'Hoe kan ik bij de kleuters van de derde kleuterklas een groeimindset stimuleren tijdens activiteiten?' zo concreet mogelijk te kunnen beantwoorden, deelde ik de vraag op in deelvragen.

1 Kritische terugblik op de onderzoeksvraag en deelvragen

Mijn eerste twee deelvragen heb ik hoofdzakelijk kunnen beantwoorden door literatuur te verkennen.

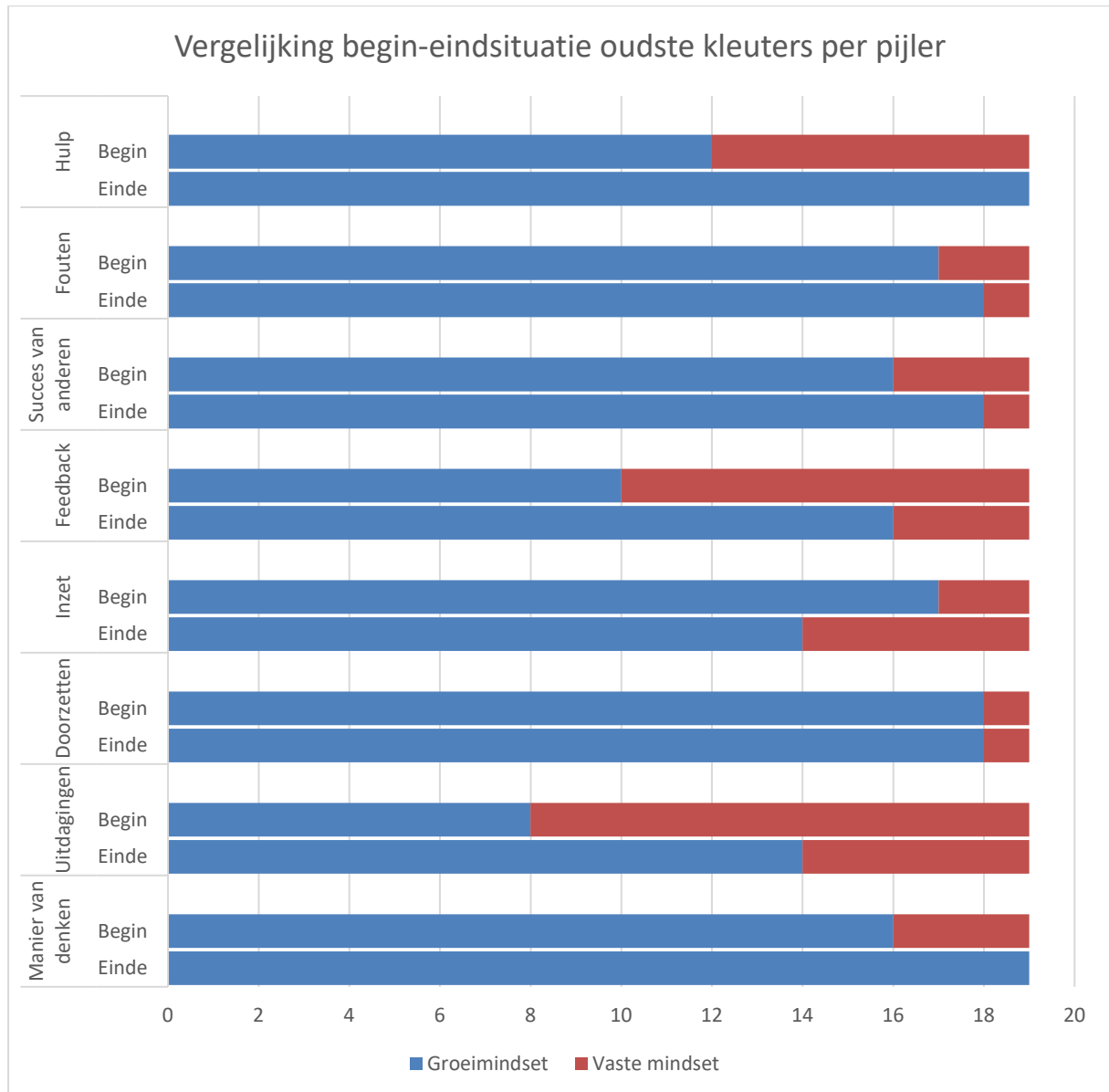
De eerste deelvraag: 'Wat is groeimindset?', heeft mijn theoretische achtergrond verbreed. Zo kwam ik tot de conclusie dat we moeten opletten voor een valse groeimindset. Dat de taal en het gedrag niet altijd conform is. Maar ook dat af en toe aannemen van een vaste mindset normaal is, we kunnen niet continu groeigericht denken.

Mijn tweede deelvraag: 'Welke manieren en methodieken zijn er om een groeimindset te benaderen?', heb ik kunnen oplossen door het boek van Carol Dweck en artikels van Het TalentenLab en het Platform Mindset te lezen. Het beantwoorden van mijn deelvraag werd compleet door de aanvulling van mijn expert, kinder- en jongerencoach Nele Op de Beeck. De prentenboeken zijn ideaal om regelmatig voor te lezen in de klas. Ieder prentenboek spreekt op een andere wijze de groeimindset aan. Er bestaan dus al ontwikkelde methodieken om de groeimindset te stimuleren, maar wat betreft materialen specifiek op niveau van kleuters, daar bleef ik nog wat op mijn honger zitten.

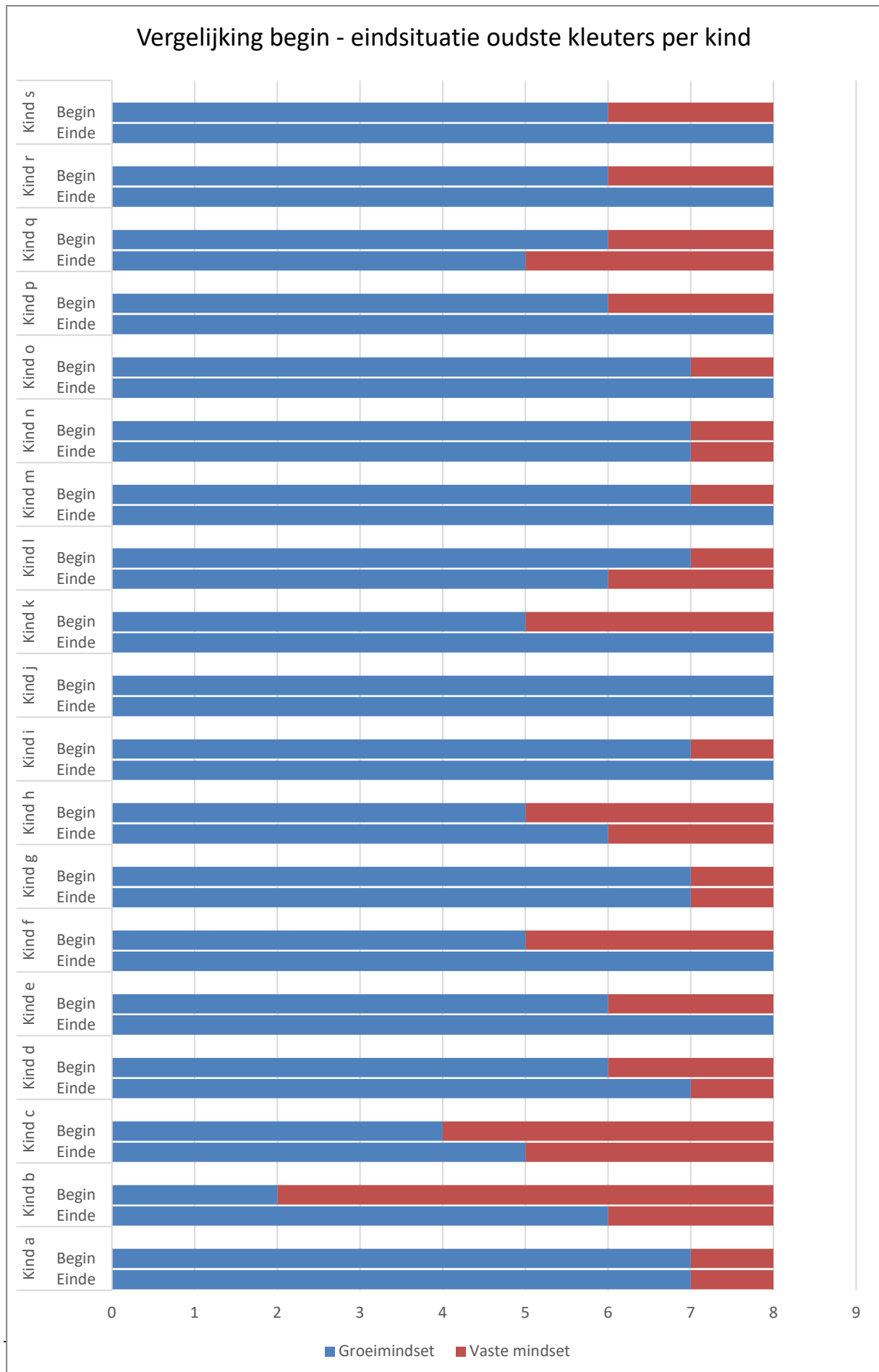
Door een opsplitsing te maken tussen methodieken en manieren wordt er een weergave gegeven van bestaande methodes rond groeimindset maar ook wat je zelf als leerkracht kan doen, door middel van je taal en gedrag.

De derde deelvraag: 'Hoe kan ik als leerkracht een vaste of een groeimindset herkennen bij kleuters?', heb ik deels beantwoord met behulp van de literatuur en deels door het interview van mijn expert. Naast de theorie heb ik ook nog de beginsituatie van de kleuters proberen te schetsen. Aan de hand van de poster 'Mindflow' van Het TalentenLab kon ik een document opmaken om de beginsituatie van de kleuters van mijn stageklas te beschrijven. Tijdens oudercontacten toetste ik mijn observaties van de kleuters af en bleek dat het gedrag thuis niet altijd overeenstemt met het gedrag in de klas. Hieruit kon ik concluderen dat enkele kleuters een valse groeimindset hebben. Op het formulier van de beginsituatie gaven de kleuters van mijn stageklas bijvoorbeeld aan dat fouten maken mag, maar wanneer dit thuis gebeurt reageren ze boos, huilen ze of beginnen ze zelfs met dingen te gooien.

Nadat ik mijn ontwerpen in de klas had toegepast nam ik nogmaals dezelfde test af bij iedere kleuter. Volgende grafieken geven de resultaten weer:

Vanuit deze resultaten kan ik concluderen dat de kleuters geëvolueerd zijn in hun groeigericht denken. Alle pijlers, met één uitzondering, namelijk inzet, zijn gestegen volgens de groeimindset. Sommige pijlers kleuren zelfs volledig blauw, dit wil zeggen dat alle kleuters de quote volgens de groeimindset hebben beantwoord.

Deze grafiek geeft de groei van ieder kind weer. Wanneer ik deze vergelijk, ben ik trots op de resultaten. Enkele kinderen hebben opmerkelijk grote, positieve stappen gezet richting de groeimindset. In vergelijking met de beginsituatie merk ik nu meerdere volledige blauwe balken op, dit wil zeggen dat de kleuters alle quotes volgens de groeimindset hebben beantwoord.

Echter zijn er twee kleuters die iets meer geredeneerd hebben volgens de vaste mindset. Dit kan te maken hebben met verschillende oorzaken. Misschien begrepen ze de eerste maal de quote niet voldoende, was er net iets gebeurd waardoor ze meer niet-helpende gedachten hadden, hebben ze de test deze keer met een ander gevoel beantwoord, ...

Maar in het algemeen ben ik erg tevreden met de resultaten. De blauwe kleur overheerst, wat wil zeggen dat de groeimindset meer aanwezig is dan de vaste mindset.

Maar ik beseft dat ik nog steeds moet opletten voor de valse groeimindset. Tijdens het afnemen van de eindsituatie keken de kleuters naar mijn blad om zo te zien waar ik mijn kruisje zou zetten. Ik interpreteerde dit soms alsof ze dachten dat er een juiste en een foute kolom was. Ondanks dat ik hen op voorhand uitlegde dat er geen juist of fout antwoord was reageerde een kleuter op het einde na de laatste quote met de vraag: 'Welke waren de juiste?'. Vanuit deze opmerking kan ik concluderen dat de valse groeimindset toch nog aanwezig is. Ik kan uit de resultaten dus enkel opmaken dat de theorie opgepikt is maar dat het observeren van het gedrag nog noodzakelijk is om te bepalen of ze al dan niet redeneren volgens een groeimindset.

Tot slot had ik een deelvraag die volledig gericht was op de stageschool, namelijk: 'Op welke manier werkt de stageschool al rond groeimindset?'. Om deze vraag te beantwoorden heb ik verschillende betrokken partijen van de stageschool geïnterviewd. Ik concludeerde dat er meer nood was aan kennis rond het onderwerp. Om dit te verwezenlijken maakte ik voor de kleuterleerkrachten een inspiratiebundel. Ik mailde de inspiratiebundel door naar de betrokken leerkrachten en vroeg of de bundel voldeed aan hun verwachtingen. Ik kreeg positieve feedback, de kleuterleerkrachten waren enthousiast en het spoorde hen aan om ermee aan de slag te gaan.

Voor de stageschool maakte ik een webinar, zowel voor leerkrachten als voor de ouders met betrekking tot het kleuter- en lager onderwijs. Aan de hand van de 16 inschrijvingen waarvan 7 ouders kan ik concluderen dat het moeilijk is om ouders te betrekken bij dergelijke onderwerpen. Persoonlijk vind ik dat dit onderwerp vraagt voor een goede samenwerking tussen de leerkracht en de ouder. Ik ben blij dat ik de deelnemers van de betrokken stageschool heb weten te prikkelen en ze interesse toonden in het onderwerp.

Om een antwoord te kunnen geven op mijn onderzoeksvraag neem ik even mijn ontwerpen onder de loep. Welke ontwerpen vond ik nuttig en hadden een meerwaarde om de groeimindset te stimuleren bij de kleuters?

Tijdens het uittesten van de ontwerpen merkte ik op dat de kleuters interesse toonden om ermee aan de slag te gaan.

De poster was het eerste ontwerp dat ik uitlegde en ophing in de klas. Ik merkte op dat ik de kleuters in het begin meer naar de poster moest verwijzen omdat ze snel reageerden met de zin 'Ik kan het niet'. Naarmate mijn stage vorderde moest ik steeds minder de poster erbij halen.

Het happertje was het tweede ontwerp dat ik introduceerde. De kleuters vonden het erg leuk materiaal. Op een bepaald moment vroegen de kleuters zelf om het happertje te gebruiken in de kring. Hierbij merkte ik wel op dat in groep antwoorden niet altijd even gemakkelijk is. Wanneer ik vroeg of sommige kleuters boos werden na het maken van een foutje reageerde

er niemand. Maar wanneer ik opstond waren er toch enkele kleuters die mee gingen rechtstaan en konden verwoorden dat ze fouten maken niet altijd leuk vinden. Zo zie je dat ook daar weer iedere kleuter 'het juiste antwoord' wilde geven en de valse groeimindset aanwezig was.

Echter was er een kleuter die tijdens het reflecteren van de vraag: 'Geloof je dat je altijd in iets beter kan worden?' reageerde met het antwoord: 'Proberen is leren!'. Van deze uitspraak was ik aangenaam verrast, het gaf me het gevoel dat ik met mijn ontwerp toch een verandering in hun mindset had teweeggebracht.

De prentenboeken waren een schot in de roos. De kleuters luisterden geboeid naar de verhalen, ze waren niet afgeleid en de betrokkenheid was telkens zeer hoog. Het was steeds stil in de klas en hun ogen waren gericht naar mij en de prenten van het boek. Ieder prentenboek bevatte een pijler of pijlers van de groeimindset. Op deze manier kon ik, door in gesprek te gaan met de kleuters, gericht inspelen op de pijlers. We dachten samen na en gingen in grote groep in gesprek over inzet, doorzettingsvermogen, fouten maken, uitdagingen aangaan, hulp vragen aan anderen en successen van anderen.

Het bordspel was het laatste ontwerp dat ik meenam naar de kleuterklas. De kleuters gaven aan dat ze de 'Waar/niet waar kaartjes' het leukst vonden om te beantwoorden. Zelf merkte ik op dat de kleuters het spel soms langdradig vonden, dat het te lang duurde. Sommigen verloren hun concentratie na een tijdje en begonnen rond te kijken.

Aangezien dit het laatste ontwerp was dat ik meenam naar de klas hadden de kleuters al wat gewerkt rond groeimindset door middel van mijn andere ontwerpen: de poster, de happertjes en de prentenboeken. Hierdoor merkte ik dat de kleuters tijdens het bordspel in hun taal en manier van denken gegroeid waren volgens de groeimindset. Wanneer ik dit bekijk over de gehele klasgroep, gaf merendeel het gewenste antwoord op de spelkaarten: 'Waar/niet waar' en 'Vragen'. Zelfs bij de groeitips kreeg ik reacties van kleuters zoals: 'Dat is waar' en 'Dat klopt'. Op het spelbord wordt een bloemetje afgebeeld dat steeds verder groeit. Er was een kleuter die op een bepaald moment de armen in de lucht stak en riep: 'Jeej, ik groei!'

Ik kan dus concluderen dat mijn ontwerpen de onderzoeksvraag beantwoorden. Al mijn ontwerpen sloegen aan. Aan de hand van observaties, uitspraken van de kleuters en gesprekken met de mentor en de ouders merkte ik op dat ik met mijn ontwerpen wat teweeg had gebracht bij de kinderen. Op vlak van taal waren ze binnen het spectrum alvast opgeschoven naar een groeimindset.

Ieder schooljaar is de klasgroep anders. Hierdoor zal ik moeten kijken waar de klasgroep op dat moment nood aan heeft en welk ontwerp en/of groeiperingsvorm de voorkeur heeft.

2 Meerwaarde voor het werkveld

Het begrip groeimindset komt al eens ter sprake maar wat het concreet inhoudt is bij vele kleuterleerkrachten nog onzeker en/of onvolledig. Een mindset kunnen we niet zien dus moeten we vanuit observaties proberen de mindset te bepalen.

Dit onderzoek is een meerwaarde voor het werkveld omdat ervaringen, opvoeding en omgeving een bepalende rol zijn om een groeimindset aan te nemen. Als leerkracht moeten we een rolmodel voor de kleuters zijn, zodat we hun kunnen sturen naar een groeimindset. Zo vallen de kleuters niet stil in hun ontwikkeling, stijgt hun zelfvertrouwen, krijgen ze zelfinzicht en stijgt hun motivatie om te leren. Dit alles is belangrijk voor het welbevinden van het kind, want als het kind meer niet-helpende gedachten heeft en meer neigt naar een vaste mindset zal het zowel fysieke als mentale klachten ondervinden.

Door dit onderzoek te doen kunnen leerkrachten en/of andere opvoeders het belang van een groeimindset erkennen en ermee aan de slag gaan. Ik maakte verschillende ontwerpen zodat ik de groeimindset kan stimuleren in verschillende groeperingsvormen: individueel, kleine en grote groep. Dit omdat het van belang is dat we te allen tijde de groeimindset kunnen bevorderen tijdens activiteiten in de klas. Zo bleef de poster steeds aanwezig in de klas, op het prikbord, op dezelfde plaats, om kleuters ernaar te verwijzen. De happertjes werden steeds in grote groep besproken alsook de prentenboeken, en tot slot werd het bordspel gespeeld in kleine groepjes van maximum 4 kleuters. De inspiratiebundel omvat alle nodige informatie die kleuterleerkrachten nodig hebben om dit toe te passen. Ik heb hen de bundel bezorgd, zij waren enthousiast over de uitwerking en ik kreeg volgende feedback:

Ik ben overdonderd door de knappe bundel! Ik zou er direct mee aan de slag willen gaan, het heeft mij echt getriggerd.
Het voorblad spreekt direct aan, het is een mooie voorstelling met zachte kleuren. Het maakt je nieuwsgierig naar meer.
Het is heel goed uitgelegd, in duidelijke taal wat groeimindset is. Top dat ook de verschillende mindsets worden beschreven.
Het overzicht is heel duidelijk door middel van de groeimeter. Leerrijk en duidelijk om de verschillen waar te nemen.
Wat fijn dat er heel wat bruikbare prentenboeken opgesomd worden. Het spreekt aan om ze direct te halen en te gebruiken in de klas.
Wat leuk dat er een stappenplan is bij het happertje, zo kan het onmiddellijk gebruikt worden door de leerkracht.
Het bordspel lijkt heel leerrijk en goed beschreven. Het spel spreekt aan door de gekozen kleuren, het figuurtje en de groeiende bloem die weer terugkomt!
De groeiberg is supergoed uitgelegd. Wat een goed doordachte poster, heel knap en duidelijk voorgesteld!
De bundel ziet er super uit.
Wat leuk om al die dingen die je met de kleuters deed, nu terug te zien in de bundel. Knap werk geleverd!

De webinar was een meerwaarde voor de stageschool om de directie en de leerkrachten te prikkelen om met groeimindset aan de slag te gaan. Zo vertelde de directie mij dat dit onderwerp volgend jaar prioriteit wordt op hun school. Ik gaf alvast interessante websites door zoals het Platform Mindset en Het TalentenLab, om eventuele trainingen of bijscholingen te volgen en in te plannen.

5.2 Reflectie

1 Een kritische terugblik op de onderzoekscyclus

Bij het uitwerken van het hoofdstuk 'Oriënteren en richten' had ik wat moeilijkheden. Ik vond het moeilijk om de inhoud af te bakenen. Wat hoorde in dit hoofdstuk en wat hoorde in een komend hoofdstuk? Uiteindelijk, door een goede begeleiding, is het uitschrijven van het praktijkprobleem gelukt en op punt gesteld. Daarnaast merkte ik ook op dat ik weinig bronnen had om me te kunnen verdiepen. Vele artikels en boeken vertrekken vanuit één bron, namelijk het boek van Carol S. Dweck: 'Mindset'. Na de literatuurverkenning wist ik hoe ik mijn onderzoek vorm zou geven. Zo kwam ik snel tot de invulling van mijn onderzoeksdoel en onderzoeksvraag.

Na het invullen van het hoofdstuk 'Oriënteren en richten' kon ik snel aan de slag met het hoofdstuk 'Plannen'. Door een goede samenwerking en een planmatige aanpak heb ik nooit moeten afwijken van mijn planning. Ik heb steeds concrete afspraken gemaakt met de promotor en kon zo tijdig alles indienen en aanpassen. Dankzij het werkplekleren heb ik mijn ontwerpen wat kunnen spreiden en over een langere periode kunnen uittesten. Zo koos ik ervoor om mijn ontwerpen opbouwend aan te bieden. Zo startte ik tijdens mijn stageperiode met de poster en las ik al enkele prentenboeken voor. Na de paasvakantie sloot ik iedere dag af met het vertellen van een prentenboek en/of met het gebruik van een happertje. Het bordspel bood ik als laatste aan en heb ik met iedere kleuter kunnen spelen. Sommige kleuters hebben het spel zelfs een tweede maal meegespeeld.

Het hoofdstuk 'Verzamelen en analyseren' verliep vlot. Door het omschrijven van het praktijkprobleem had ik interessante bronnen verzameld en de essentie geselecteerd. Slechts 1 deelvraag kon ik niet beantwoorden door het verkennen van literatuur. Deze deelvraag kon ik enkel beantwoorden door de interviews te analyseren van de directie, de zorgcoördinator en de kleuterleerkrachten. Deze deelvraag vroeg wat meer moeite en inzet. Ik moest de interviews meermaals beluisteren, notities maken en gegevens van de verschillende interviews bundelen tot een doorlopende tekst. Hiervoor moest ik zeer geconcentreerd te werk gaan aangezien het moeilijker is om de nodige informatie terug op te zoeken in een luisterfragment.

Ook het interview van de expert, Nele Op de Beeck, moest ik ontleden en schikken bij de juiste deelvragen. Het was niet altijd even gemakkelijk om de inhoud mooi met elkaar te blenden.

Door de tussentijdse conclusies te noteren kwam ik snel tot mijn ontwerpeisen. Ik wist op welke wijze ik mijn ontwerpen ging uitwerken. Enkel bij het bordspel vond ik het moeilijk om de groeimindset tot stand te brengen. Uiteindelijk heb ik verschillende bordspelen bekeken om te kijken welke opties er mogelijk waren. Op die manier ben ik gekomen tot het gebruik van spelkaarten. Om mijn ontwerpen uit te werken wou ik zeker zijn van de stellingen die ik gebruikte, ze moesten immers de groeimindset stimuleren. De stellingen moesten helder en duidelijk zijn voor kleuters van 5/6 jaar. Daardoor heb ik nog veel opzoekingen gedaan wat opnieuw tijd vroeg. Tijdens het maken van mijn ontwerpen betrok ik af en toe mijn eigen dochters van 5 en 8 jaar. Zo kon ik polsen of de stellingen verstaanbaar waren, de poster duidelijk en begrijpelijk was en het materiaal zou aanspreken.

Mijn reflectie en vooruitblik werd vlot neergeschreven omdat dit meer vanuit mijn eigen visie en mening vertrok. Maar het concluderen vroeg wat meer energie. Ik vond het moeilijk om over het hele onderzoekproces een conclusie te noteren.

In het algemeen vond ik het een uitdaging om vanuit vele data, één doorlopende tekst te maken. Ik ben enorm blij dat ik hierdoor opgevolgd werd door een promotor. Door aan de

slag te gaan met de feedback kon ik aanpassingen doen en werd het alsnog een mooi geheel.

2 Eigen groei in de basiscompetenties

Gedurende het onderzoek ben ik sterk gegroeid in bepaalde basiscompetenties. Voor de invulling van bepaalde rollen was dit onderzoek zeker een meerwaarde.

Zo ben ik gegroeid in de rol van inhoudelijk expert. Ik heb me verdiept in het onderwerp groeimindset waarvoor ik veel verschillende bronnen heb doorlopen. Mijn kennis en vaardigheden zijn tijdens het onderzoek verruimd. Door de theorie te koppelen aan de klaspraktijk heb ik de opgedane kennis kunnen delen met de kleuters alsook met mijn mentor. Daarnaast heb ik getracht om ouders en leerkrachten van mijn stageschool te prikkelen om met groeimindset aan de slag te gaan. Dit aan de hand van een zelfgemaakte webinar. Zonder voldoende vakdidactische kennis zou dit niet mogelijk geweest zijn.

Als innovator ben ik creatief aan de slag gegaan. Om tot mijn ontwerpen te komen heb ik voldoende tijd genomen en ben ik stap voor stap te werk gegaan. Ik heb kritisch nagedacht over mijn ontwerpen, ze op papier verwerkt, verbeterd en tot slot concreet gemaakt. Ik heb verschillende materialen ontworpen op allerlei manieren. Sommige materialen heb ik hervormd, vernieuwd en/of bedacht. Door in te zetten op de inspiratiebundel en de webinar tracht ik leerkrachten en ouders te prikkelen om groeimindset bij kleuters verder te stimuleren. In mijn rol als innovator ben ik dus zeker een stapje vooruit gegaan.

Ik startte mijn onderzoek door een document te ontwikkelen om de groeimindset bij de kleuters te peilen. Zo kon ik de beginsituatie in kaart brengen en even 'meekijken' in de mindset van de kleuters. Aan de hand van de resultaten wist ik welke kleuters wat extra begeleiding konden gebruiken en op welke pijler van groeimindset ik iets meer moest inzetten. Door verschillende materialen te ontwerpen sprak ik verschillende groeiperingsvormen aan. De groeimindset kon individueel gestimuleerd worden, in kleine en grote groepen. De kleuters konden op deze manier zelf nadenken over de vragen die gesteld werden maar konden ook leren, door middel van antwoorden en reacties van anderen in de klasgroep.

Het onderwerp sluit aan bij de visie van de stageschool en is zeker een zorgverbredend initiatief. Aangezien de stageschool dit onderwerp als prioriteit kiest om aan te werken komend schooljaar, ben ik ervan overtuigd dat ik enorm gegroeid ben in mijn rol als begeleider.

5.3 Vooruitblik

Volgens de resultaten van de begin- en de eindevaluatie is er een evolutie in de groeimindset bij de oudste kleuters. Aangezien ik nog niet weet of de taal en het gedrag van de kleuters conform is met elkaar, zouden verdere observaties nuttig zijn. De theorie hebben de kleuters alvast meegekregen maar nu is het belangrijk dat ze dit ook in hun gedrag tonen, dat ze hun denken kunnen omzetten in doen. Door verdere observaties in te plannen zou ik kunnen beoordelen of de kleuters vooruitgang boeken bij het omdenken.

Om kleuters nog verder te helpen of te ondersteunen bij het omdenken is het belangrijk dat we als opvoeders een rolmodel zijn. Op deze manier kunnen we de kleuters sturen naar een groeimindset en niet laten denken en handelen volgens een valse groeimindset. Door het juiste voorbeeld te geven zullen ze steeds meer en beter imiteren, zowel in taal als in gedrag. Dit zou ik enkel kunnen doen als ik meer in het werkveld kan staan, als ik meer uren met de kleuters in de klas kan doorbrengen.

Maar ook de ouders zijn een belangrijke pion als rolmodel voor de groeimindset. Het zou interessant zijn om enige tijd na de webinar een evaluatiegesprek te kunnen houden met de betrokken deelnemers. In dat gesprek zouden zowel de ouders als de leerkrachten met mij hun bevindingen kunnen delen: 'Lukt het hen om na de webinar de groeimindset toe te passen in de praktijk?', 'Wat ging er al goed?', 'Waar letten ze nu meer op?', 'Wat vinden ze nog moeilijk?'. Zulke gesprekken zouden zeer nuttig zijn, want op deze manier kunnen we optimaal samenwerken aan de groeimindset bij het desbetreffende kind.

Doordat ik met verschillende mensen in gesprek ben gegaan, zoals mijn promotor, mevrouw Steverlinck, de bibliothecaris van mijn dorp en medewerkers van het Educatief Centrum in Limburg kom ik tot de constatactie dat er nog een tal van bronnen zijn die ik verder kan onderzoeken en/of lezen.

Het Platform Mindset post sinds 2021 regelmatig podcastafleveringen die je kan beluisteren via Spotify. Dat is een podcast die ik op de voet zal volgen zodat ik me kan blijven verdiepen en steeds nieuwe inzichten kan verwerven rond groeimindset.

6 Bibliografie

- Bannink, F., & Kuiper, E. (2021, februari). De groei mindset. *Tijdschrift Positieve psychologie*, 49–55.
- Corstiaans, I., & Snijder, L. (2021, 29 november). Verschillende kinderen, verschillende mindsets (Nr. 2) [Podcastaflevering]. In Platform Mindset - De Podcast. Platform Mindset. <https://platformmindset.nl/podcast/?v=796834e7a283>
- Dweck, C. (2015, 16 juli). *The Growth Mindset | Carol Dweck | Talks at Google* [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=-71zdXCMU6A>
- Dweck, C., & Swart, Y. (2021). *Mindset: verander je manier van denken om je doelen te behalen: ouderschap, bedrijfsleven, sport, school, relaties* (11de editie). SWP Amsterdam.
- Lous, R. (2019). Gebruik Groeitaal en introduceer een leerkuil. *Tijdschrift voor Remedial Teaching (LBRT)*. <https://www.webshophettalentenlab.nl/a-57157210/gratis-downloads/gebruik-groeitaal-en-introduceer-een-leerkuil/#description>
- Okidootjes Veerkracht*. (z.d.). Dubbelzes uitgeverij. <https://dubbelzesuitgeverij.nl/okidootjes/>
- Platform Mindset Downloads*. (z.d.). Platform Mindset. <https://platformmindset.nl/download-items/?v=796834e7a283>
- Prentenboekenpakket bij Groei in je Groep! (onderbouw)*. (z.d.). Het TalentenLab & De Positieve School. <https://www.webshophettalentenlab.nl/a-54616179/producten/prentenboekenpakket-bij-groei-in-je-groep-onderbouw/#description>
- Pronk, E., & Busschots, E. (2021). *Blij met mij!* (5de editie). Blijmetmij Academie.
- Raeijmaekers, F. (2016). Groeimindset begint bij jezelf. *Gifted@248*, 6–7.
- Raeijmaekers, F. (2017, november). Groeigericht begeleiden. *Beter Begeleiden*, 28–31.
- Raeijmaekers, F. (2018). Ja maar, HOE dan? *Gifted@248*, 16–17.
- Raeijmaekers, F. (2020a). *De Mindset Flow: meer dan vast versus groei*. Het Talentenlab. <https://drive.google.com/file/d/16HnODp8jYtMfxkNikrycFqOLKpFtvc2M/view>

Raeijmaekers, F. (2020b). *Succeservaringen en groeimindset*. De positieve school.

https://drive.google.com/file/d/1fMMFMjtOf_D1nt9TZCXw9F4J8G6IHtkc/view

Schatgravers. (z.d.). Schatgravers. http://www.schatgravers.com/?page_id=14

Snijder, L. (2018, juni). Aan de slag met mindset. *De wereld van het jonge kind*, 10–13.

Snijder, L. (2020, 1 juni). *Het Pygmalion-effect: het resultaat van je verwachtingen*. Platform

Mindset. [https://platformmindset.nl/2020/02/17/het-pygmalion-effect-het-resultaat-](https://platformmindset.nl/2020/02/17/het-pygmalion-effect-het-resultaat-van-je-verwachtingen/?v=796834e7a283)

[van-je-verwachtingen/?v=796834e7a283](https://platformmindset.nl/2020/02/17/het-pygmalion-effect-het-resultaat-van-je-verwachtingen/?v=796834e7a283)

Spel met Julia. (2020, december). Zapp. [https://www.zapp.nl/programmas/jill/nieuws/27374-](https://www.zapp.nl/programmas/jill/nieuws/27374-voorspelspel-met-julia)

[voorspelspel-met-julia](https://www.zapp.nl/programmas/jill/nieuws/27374-voorspelspel-met-julia)

Uitgeverij Pica. (2019). *Mindset gesprekskaarten*. Pica.

<https://www.uitgeverijpica.nl/titels/nieuw/mindset-gesprekskaarten-pica>

van de Ven, Y. (2014, mei). Wanneer werken complimenten? *Jeugd in School en Wereld*,

40–43.

van der Haak, P. (2020). *Groeimindset, is dat wel iets voor mij*. P&A Branding BV.

Zo geef je een compliment dat je kind laat openbloeien. (2017, 2 maart). Knaplab.

<https://hetknaplab.be/blog/zo-geef-je-een-compliment-dat-je-kind-laet-openbloeien>

7 Bijlagen

7.1 Bijlage 1: Interviews

7.1.1 Interview expert

Beste mevrouw Op de Beeck

Alvast bedankt dat u tijd heeft willen vrijmaken om vandaag met mij dit interview te willen doen. Zoals reeds gecommuniceerd zou ik het vandaag graag met u willen hebben over groeimindset. Ikzelf heb me in dit onderwerp al wat verdiept maar a.d.h.v. interviews wil ik streven naar een concreter antwoord op mijn onderzoeksvraag binnen mijn bachelorproef. Graag, met uw toestemming, zou ik dit interview willen opnemen zodat ik later kan terugblikken op dit gesprek. In totaal zal dit ongeveer drie kwartier tot één uur duren. Heeft u achteraf of tussendoor vragen, stel ze gerust!

1. Kan u even uw functie beschrijven?
2. Hoelang voert u deze job uit?
3. Met welke leeftijden komt u het meest in contact?
4. Bent u al vaak in contact gekomen met kinderen met een vaste mindset?
5. Wat is, volgens u, groeimindset?
6. Wat is het belang van een groeimindset bij kinderen?
7. Hoe weet u wanneer een kind meer een vaste mindset hanteert?
8. Vormt dit problemen bij het kind, zowel fysiek als mentaal?
 - Welke problemen/ klachten kan een kind ervaren wanneer hij teveel vast denkt?
9. Is het moeilijk om kinderen te stimuleren om groeigericht te denken?
10. Zijn er methodieken die men kan raadplegen om te werken rond groeimindset?
11. Bent u al eens in contact gekomen met een school in functie van groeimindset?
12. Is er een relatie tussen groeimindset bij kinderen en de schoolomgeving?
13. Is een leerkracht volgens u een belangrijke pion om groeimindset bij kinderen te stimuleren?
14. Wat kunnen zij volgens u betekenen voor het groeigericht denken bij een kind?
15. Op welke wijze kan een leerkracht inzetten op groeimindset?
16. Denkt u dat het belangrijk is dat we in de kleuterklas de mindset van kleuters stimuleren naar een groeimindset?
 - Waarom wel/niet?
17. Welke factoren of invloeden, buiten het onderwijs, kunnen nog een rol spelen in het stimuleren van het groeigericht denken bij een kind?

Hartelijk bedankt voor het beantwoorden van deze vragen. Heeft u nog opmerkingen of bedenkingen bij dit interview?

In functie van mijn onderzoek zal ik de opname analyseren en verwerken in mijn bachelorproef. Wenst u op de hoogte gehouden te worden van het resultaat?

Nogmaals bedankt voor uw tijd.

7.1.2 Interview directie

Beste directie

Alvast bedankt dat u tijd heeft willen vrijmaken om vandaag met mij dit interview te willen doen. Zoals reeds gecommuniceerd zou ik het vandaag graag met u willen hebben over groeimindset. Ikzelf heb me in dit onderwerp al wat verdiept maar a.d.h.v. interviews, met betrokkenen binnen het schoolteam, wil ik streven naar een concreter antwoord op mijn onderzoeksvraag.

Graag, met uw toestemming, zou ik dit interview willen opnemen zodat ik later kan terugblikken op dit gesprek. In totaal zal dit ongeveer drie kwartier tot één uur duren. Heeft u achteraf of tussendoor vragen, stel ze gerust!

1. Hoelang staat u al in het onderwijs?
2. Ben u altijd directie geweest of heeft u nog een andere functie gehad binnen het onderwijs?
3. Heeft u altijd op deze school een functie gehad of ook in andere scholen?
4. Kent u het begrip groeimindset?
 - Wat is volgens u groeimindset?
5. Wat is het belang van een groeimindset bij kinderen volgens u?
6. Denkt u dat het belangrijk is dat we in de kleuterklas de mindset van kleuters stimuleren naar een groeimindset?
 - Waarom wel/niet?
7. Heeft u webinars/lezingen/worshops of andere gevolgd omtrent groeimindset?
 - Welke?
 - Was dit uit eigen interesse of in belang van de schoolwerking?
8. Heeft iemand in uw schoolteam, of het ganse schoolteam, al vormingen of dergelijke gevolgd omtrent groeimindset?
 - Wie?
 - Welke?
 - Wat waren de reacties van het personeel na het volgen van de vorming?
9. Zijn jullie op school eens in contact gekomen met een kind dat volgens de vaste mindset dacht en waarbij dit leidde tot problemen?
 - Hoe werd dit bij het kind vastgesteld?
 - Welke maatregelen of aanpassingen hebben jullie als school dan ondernomen?
10. Werkt het schoolteam al bewust rond groeimindset?
 - Hoe uit zich dat?
11. Heeft u kennis van methodieken die werken rond groeimindset?
 - Welke?
12. Vindt u dat u voldoende kennis heeft over dit onderwerp?
 - Zou u er meer over willen weten?

Hartelijk bedankt voor het beantwoorden van deze vragen. Heeft u nog opmerkingen of bedenkingen bij dit interview?

In functie van mijn onderzoek zal ik de opname analyseren en verwerken in mijn bachelorproef. Wenst u op de hoogte gehouden te worden van het resultaat?

Nogmaals bedankt voor uw tijd.

7.1.3 Interview zorgcoördinator

Beste mevrouw Bergen

Alvast bedankt dat u tijd heeft willen vrijmaken om vandaag met mij dit interview te willen doen. Zoals reeds gecommuniceerd zou ik het vandaag graag met u willen hebben over groeimindset, meer specifiek in de kleuterklas. Ikzelf heb me in dit onderwerp al wat verdiept maar a.d.h.v. interviews, met betrokkenen binnen het schoolteam, wil ik streven naar een concreter antwoord op mijn onderzoeksvraag.

Graag, met uw toestemming, zou ik dit interview willen opnemen zodat ik later kan terugblikken op dit gesprek. In totaal zal dit ongeveer drie kwartier tot één uur duren. Heeft u achteraf of tussendoor vragen, stel ze gerust!

1. Hoelang staat u al in het onderwijs?
2. Hoelang bent u al zorgcoördinator?
3. Heeft u nog andere functies in het onderwijs uitgevoerd?
4. Heeft u enkel gewerkt in deze school of nog in andere scholen?
5. Kent u het begrip groeimindset?
 - Wat is volgens u groeimindset?
 - Wat is het belang van een groeimindset bij kinderen volgens u?
6. Denkt u dat het belangrijk is dat we in de kleuterklas de mindset van kleuters stimuleren naar een groeimindset?
 - Waarom wel/niet?
7. Heeft u webinars/lezingen/workshops of andere gevolgd omtrent groeimindset?
 - Welke?
 - Was dit uit eigen interesse of via de school?
8. Werkt u binnen de zorg met kinderen rond groeimindset?
 - Wat onderneemt u dan of hoe uit zich dat in het lesverloop?
9. Kent u methodieken die werken rond groeimindset?
 - Welke?
10. Hoe herkent u een vaste mindset bij kinderen?
11. Is er nog meer nood naar hulpmiddelen voor leerkrachten om rond groeimindset te werken denkt u?
12. Vindt u dat u voldoende kennis heeft over dit onderwerp?
 - Zou u er meer over willen weten?

Voor mijn bachelorproef moet ik een ontwerp bedenken omtrent mijn onderwerp en dit uittesten met de kleuters. Ik zou aan u willen vragen of u mogelijke criteria voor mijn ontwerp kan aankaarten om mijn ontwerp vorm te geven.

13. Welke praktische criteria vindt u belangrijk omtrent een spel?

Hartelijk bedankt voor het beantwoorden van deze vragen. Heeft u nog opmerkingen of bedenkingen bij dit interview?

In functie van mijn onderzoek zal ik de opname analyseren en verwerken in mijn bachelorproef. Wenst u op de hoogte gehouden te worden van het resultaat?

Nogmaals bedankt voor uw tijd.

7.1.4 Interview kleuterleerkrachten

Beste mevrouw

Alvast bedankt dat u tijd heeft willen vrijmaken om vandaag met mij dit interview te willen doen. Zoals reeds gecommuniceerd zou ik het vandaag graag met u willen hebben over groeimindset, meer specifiek in de kleuterklas. Ikzelf heb me in dit onderwerp al wat verdiept maar a.d.h.v. interviews, met betrokkenen binnen het schoolteam, wil ik streven naar een concreter antwoord op mijn onderzoeksvraag.

Graag, met uw toestemming, zou ik dit interview willen opnemen zodat ik later kan terugblikken op dit gesprek. In totaal zal dit ongeveer drie kwartier tot één uur duren. Heeft u achteraf of tussendoor vragen, stel ze gerust!

1. Hoelang staat u al in het onderwijs?
2. Ben u altijd kleuterleerkracht geweest of heeft u nog een andere functie gehad binnen het onderwijs?
3. In welke kleuterklas geeft u les?
4. Heeft u altijd op deze school lesgegeven of ook in andere scholen?
5. Kent u het begrip groeimindset?
 - Wat is volgens u groeimindset?
 - Wat is het belang van een groeimindset bij kleuters volgens u?
6. Denkt u dat het belangrijk is dat we in de kleuterklas de mindset van kleuters stimuleren naar een groeimindset?
 - Waarom wel/niet?
7. Heeft u webinars/lezingen/workshops of andere gevolgd omtrent groeimindset?
 - Welke?
 - Was dit uit eigen interesse of via de school?
8. Werkt u al bewust rond groeimindset bij de kleuters in jouw klas?
 - Wat onderneemt u dan of hoe uit zich dat in de klas?
9. Zou u nog meer handvaten of hulpmiddelen willen om rond groeimindset te werken in de kleuterklas?
10. Vindt u dat u voldoende kennis heeft over dit onderwerp?
 - Zou u er meer over willen weten?

Voor mijn bachelorproef moet ik een ontwerp bedenken omtrent mijn onderwerp en dit uittesten met de kleuters. Ik zou aan u willen vragen of u mogelijke criteria voor mijn ontwerp kan aankaarten om mijn ontwerp vorm te geven.

11. Welke praktische criteria vindt u belangrijk omtrent een spel?
12. Welke verwachtingen heeft u omtrent mijn ontwerp? Zowel praktisch als rond het onderwerp groeimindset.

Hartelijk bedankt voor het beantwoorden van deze vragen. Heeft u nog opmerkingen of bedenkingen bij dit interview?

In functie van mijn onderzoek zal ik de opname analyseren en verwerken in mijn bachelorproef. Wenst u op de hoogte gehouden te worden van het resultaat?

Nogmaals bedankt voor uw tijd.

7.2 Bijlage 2: De mindset flow

7.3 Bijlage 3: Beginsituatie van de oudste kleuters kaderen

Welke mindset heb jij? (Verbetersleutel)

Naam kleuter:.....V/M

1	Manier van denken	Ik kan altijd beter worden in iets.	JA	NEE
2	Uitdagingen	Als ik een puzzel moet kiezen die ik al eens gemaakt heb of een nieuwe die wat moeilijker is, kies ik voor de nieuwe puzzel.	JA	NEE
3	Doorzetten	Als er iets niet onmiddellijk lukt dan denk ik: zie je wel, ik kan het niet. En stop ik ermee.	JA	NEE
4	Inzet	Als ik heel veel moeite moet doen en het niet vanzelf gaat denk ik dat ik niet slim ben.	JA	NEE
5	Feedback	Ik maak een brug voor mijn auto's en laat dit zien aan de juf. Als de juf zegt dat ik de brug misschien beter wat breder kan maken zodat ook de vrachtwagens erop kunnen vind ik dat niet leuk en luister ik niet naar wat de juf zegt.	JA	NEE
6	Succes van anderen	Als er iets lukt bij mijn vriendje denk ik vaak: dat kan ik nooit.	JA	NEE
7	Fouten	Als ik een fout maak dan denk ik vaak: ik ben dom.	JA	NEE
8	Hulp	Ik vraag hulp aan de juf als dat nodig is.	JA	NEE
Gedachten volgens de VASTE MINDSET			Gedachten volgens de GROEIMINDSET	

Opgemaakt a.d.h.v. van volgende bronnen:

Groeibrein. (2021, 10 oktober). *Growth mindset test, groei mindset vragen. In welke mindset zit jij nu?* [Video]. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=Z7i_bLoilCI

Het TalentenLab. (z.d.). *De Mindset Flow* [Poster]. Het TalentenLab & De positieve school. <https://drive.google.com/file/d/1X0WGGgRnqyrIXU6qZpTNR1Yamm5Golw78/view>

7.4 Bijlage 4: Voorbeeldzinnen van groeitaal

GROEIMINDSET STIMULEREN? GEBRUIK GROEITAAL!

Om je leerlingen/studenten te laten groeien, is groeigerichte feedback belangrijk. Want wanneer leerlingen/studenten taal horen die focust op hun ontwikkelingsproces, begrijpen zij dat er een sterke relatie is tussen de ontwikkeling die ze doormaken en de inspanningen die ze daarvoor doen. Wij noemen deze groeigerichte feedback Groeitaal!

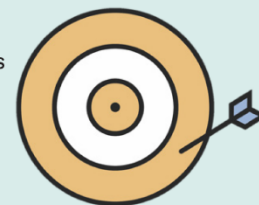
Groeitaal zorgt ervoor dat leerlingen willen doorzetten, veerkrachtiger zijn bij tegenslagen én gericht blijven op hun leerproces. Wanneer zij ervaren dat zij een uitdagend leerproces tot een goed einde kunnen brengen, zullen zij later in een nieuw leerproces meer vertrouwen hebben in hun eigen capaciteiten om iets nieuws te leren!

Om je te helpen om meer Groeitaal te gebruiken in je groep, hebben we hieronder héél veel Groeitaal voor je op een rij gezet. Print uit, hang op, oefen en groei!

PLATFORM MINDSET laat talent groeien!

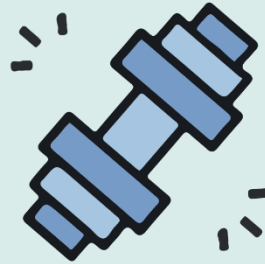
1. WANNEER EEN LEERLING VEEL INZET TOONT, MAAR HET NOG NIET LUKT:

- Oké, het gaat dus nog niet zo goed als je zou willen. Zie dit moment als een kans om nieuwe dingen te leren.
- Welke strategieën gebruik je al? Zijn er nog andere manieren die je kunt gebruiken om verder te komen?
- Op het moment dat je denkt dat je het niet kunt, bedenk dan: ik kan het **nóg** niet, maar ik kan het leren.
- Het is heel logisch dat je fouten maakt hierin. Ik had dat eigenlijk ook wel verwacht, want je doet iets heel nieuws. Laten we samen eens kijken wat er fout ging, want daar kun je van leren wat je anders kan doen.
- Fouten maken móet! Ons brein groeit zodra we leren van onze fouten!
- Je vindt dit nu heel erg lastig, maar je gaat echt vooruit. Ik zie hoe je groeit!
- Ja, het is erg lastig. We zitten hier op school om ons brein sterker te maken. Als het makkelijk zou zijn dan zou je hier niks leren!
- Je kunt leren hoe je dit onder de knie krijgt. Het is niet makkelijk, maar je kunt het echt leren. Laten we eens de stapjes bekijken om er te komen.
- Laten we er even mee stoppen nu. Morgen proberen we het opnieuw, als we er een nachtje over hebben geslapen!
- Ik bewonder je doorzettingsvermogen, je komt zo duidelijk stappen verder.

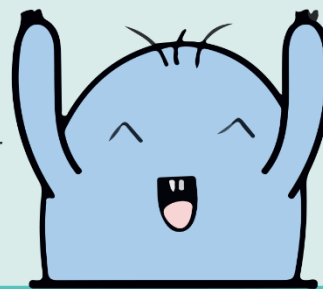
2. WANNEER EEN LEERLING DE VAARDIGHEDEN NOG NIET HEEFT OM IETS VOOR ELKAAR TE KRIJGEN:

- Wil je een tip hoe je dit kunt oplossen?
- Welke handige manieren kun je bedenken om het aan te pakken?
- Vertel eens hoe je dit probleem tot nu toe hebt aangepakt.
- Laten we het nog een paar keer oefenen, zodat het van ons korte termijngeheugen naar ons lange termijngeheugen gaat.
- Probeer het nog eens. Dan kijken we waar het mis gaat en wat we daarvan kunnen leren.
- Welke delen van de taak waren lastig voor je? Dan kijken we daar samen eens naar.
- Laten we je klasgenoot eens om hulp vragen. Misschien kan hij het op een andere manier uitleggen, nieuwe ideeën inbrengen of een andere aanpak bedenken.
- Laten we een plan maken om dit onder de knie te krijgen.
- Als je deze (heel specifieke) dingen anders aanpakt, dan heeft dat een groot effect op je hele werk.

3. WANNEER EEN LEERLING VOORUITGANG BOEKT:

- Zeg, heb jij wel door hoeveel je vooruit bent gegaan?
- Dat was een lastige taak/probleem waar je aan gewerkt hebt. Hoe heb je dat aangepakt? Want die manier werkt duidelijk erg goed.
- Ik kan echt het verschil zien met je werk van (enkele maanden) geleden. Je bent er erg in gegroeid!
- Ik zie dat je gebruikt maakt van deze strategieën/vaardigheden. Heel erg handig!
- Hé, je bent hier al een flinke tijd mee bezig en hebt nog niet opgegeven. Tof, zeg, ga zo door!
- Ik kan aan je vooruitgang zien dat je erg hard hebt gewerkt.
- Kijk eens hoe ver je al gekomen bent! Weet je nog hoe lastig je dit vond in het begin?
- Je hebt goed voor ogen wat je wilt en je bent daardoor al stappen dichterbij je doel.
- Je hebt duidelijk je hersenen laten kraken. Er zijn veel nieuwe verbindingen bijgekomen!

4. WANNEER IETS IS GELUKT DOOR HARD WERKEN:

- Je mag echt tevreden over hoe hard je hiervoor hebt gewerkt!
- Gefeliciteerd, je hebt echt handige strategieën gebruikt tijdens het studeren, zoals...
- Ik wil je er even aan herinneren hoe moeilijk je dit in het begin vond.
En kijk eens waar je nu staat!
- Je mag trots zijn op hoe hard je hebt doorgezet.
- Al je harde werk en inspanning is echt beloond.
- Als je de volgende keer een uitdaging als deze tegenkomt, wat denk/doe je dan?
- Denk eens terug, welke keuzes in dit proces hebben bijgedragen aan je succes?
- Ik word heel blij als ik het verschil zie in je werk van nu en je werk van een tijdje terug. Wat een groei!
- Voelt het niet geweldig om dit onder de knie te hebben?
Hoe voelt het om dit te kunnen?
- Ben je trots op jezelf?
Vertel eens, wat maakt je vooral zo trots?

5. WANNEER EEN LEERLING WEINIG MOEITE HEEFT GEDAAN, MAAR HET WEL GELUKT IS:

- Het is mooi dat je dit af hebt. Nu moeten we op zoek naar iets dat je meer uitdaagt, zodat je kunt groeien. Dat is uiteindelijk waarom we op school zitten.
- Het lijkt erop dat deze opdracht niet uitdagend was om (nieuwe) vaardigheden (beter) onder de knie te krijgen. Sorry dat we je tijd verspild hebben!
- Ik zou niet graag willen dat je je verveelt, omdat je de uitdaging niet opzoekt.
- We gaan de lat voor jou iets hoger leggen!
- Het is je gelukt. Mooi, dan ben je nu klaar voor iets interessanter.
- Waaraan zou je nu willen gaan werken?
Waar zou je nu in willen groeien?
- Over welk onderwerp zou je hierna meer willen leren?
- Kun jij twee andere manieren bedenken om dit probleem op te lossen? Door meerdere manieren te gebruiken, vergroot je namelijk je begrip en kun je dit nóg beter toepassen.
- Kun jij (naam klasgenoot) helpen om dit te leren, zoals jij het ook hebt geleerd? Door een ander te helpen draag je bij aan zijn ontwikkeling én verdiep je je eigen begrip van dit onderwerp.

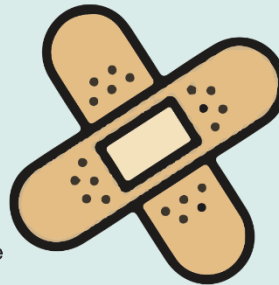

Platform Mindset, 2019. Download dit document gratis op www.platformmindset.nl

Bron: Mindset Works 2016, vrije bewerking: Platform Mindset 2019

6. WANNEER EEN LEERLING WEINIG MOEITE HEEFT GEDAAN EN HET NIET LUKT:

- Ik snap dat de moed je in je schoenen zakt. Laten we de opdracht in kleinere stukjes opdelen, zodat het niet zo overweldigend is voor je.
- Wat wil jij bij deze opdracht bereiken? Welk plan kun je maken om je doelen te bereiken? Waar moet je echt moeite voor doen?
- Het komt op mij over dat je weinig moeite doet voor deze opdracht. Vind jij dat ook? Zo niet, wat doe je dan precies en hoe kan ik je helpen met nieuwe strategieën?
- Wat zijn de dingen die je in de weg staan om het voor elkaar te krijgen? Wat kan ik doen om je te helpen om deze hindernissen te nemen?
- Weet je nog dat je heel hard je best deed voor (...) en dat het je toen uiteindelijk lukte? Misschien kun je de strategieën van toen nog eens gebruiken.
- Als je hier écht in wil groeien, dan gaat het je tijd en moeite kosten. Ons brein kan alleen groeien als we écht ons best doen.
- Welke keuzes maak je die je helpen om te bereiken wat je wil? Misschien moet je andere keuzes maken als je andere dingen wil bereiken.

WANNEER WAS
JIJ TROTS OP
JEZELF ?

OVER PLATFORM MINDSET:

Platform Mindset heeft als missie om alle kinderen (van 0-99 jaar!) bewust te maken van de mindsets: van vast tot groei. Daarvoor geeft Platform Mindset trainingen, lezingen en studiedagen over dit onderwerp. Ook ontwikkelt Platform Mindset praktische materialen om in je school, groep of praktijk te werken aan een ontwikkelingsgericht klimaat.

Kijk in de webshop op www.platformmindset.nl
voor meer informatie over onze producten en trainingen!

Platform Mindset, 2019. Download dit document gratis op www.platformmindset.nl
Bron: Mindset Works 2016, vrije bewerking: Platform Mindset 2019

7.5 Bijlage 5: Procesgerichte complimenten

7.6 Bijlage 6: Diapresentatie van de webinar 'Groeimindset'

Groeimindset

WELKOM

SJM HESSELBROEK • Kleuter- en lager onderwijs
ADRES: Ekenveldstraat 15, 3273 Hesselbroek (Scherpenheuvel-Zichem)
TEL: 03 77 66 53 • MAIL: sjm@sjm.be • WEBSITE: www.sjm.be

Afspraken

Wie ben ik?

- Werkplekstudent van Hogeschool PXL
- Educatieve bachelor kleuteronderwijs
- Mama van 2 dochters

"Change can be tough, but I've never heard anybody say it wasn't worth it."

- Carol Dweck, Mindset

Mindset

Een overtuiging

- Intelligentie
- Kwaliteiten
- Vaardigheden
- Mogelijkheden
- Talenten

Carol Dweck

- Mindsettheorie
- 2 uitersten: groeimindset en vaste mindset

Invloed op gedrag en taal

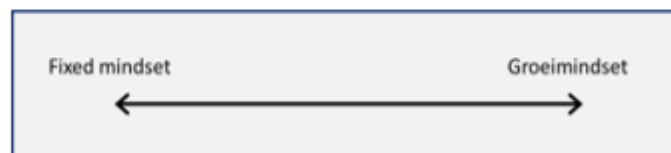

Het spectrum

Wat prikkelt vaste mindset?

Positieve vs negatieve gedachten

Gemengde mindset

De vaste mindset

Intelligentie, persoonlijkheid en karakter = vast

Aangeboren kwaliteiten

Geen verandering mogelijk

- Niet optimaal groeien, leren en ontwikkelen

Omdenken

Topsporters

DIT ZIE JE ...

DIT ZIE JE NIET...

De valse groeimindset

Zeggen vs doen

Geloven en laten zien in daden

De groeimindset

Intelligentie, persoonlijkheid en karakter = startpunt

Verandering mogelijk door

- Hard werken
- Doorzettingsvermogen
- Inzet
- Veerkracht

Denken en geloven

Proberen en oefenen

Wees zoals Pippi Langkous en creëer een groeimindset

DE GROEI MINDSET Pippi Langkous trotseert elke uitdaging met de spreuk 'Ik heb het nog nooit gedaan, dus ik denk dat ik het wel kan'. De manier waarop we denken, heeft een enorme invloed op ons gevoel en ons gedrag. Daarom is het belangrijk om met een goede mindset in het leven te staan.

Femke Peeters 25-10-21, 10:54 Laatste update: 25-10-21, 14:02

Veerkracht

Wat is het?

- De tuimelaar
- Je wordt ermee geboren

Waarom heb je veerkracht nodig?

- Een tegenslag
- Een teleurstelling
- Een mislukking
- Een uitdaging

Josje van 8 jaar vindt rekenen **niet gemakkelijk**. Vooral als het iets nieuws is, zou ze het het liefste **overslaan**. Maar gisteren heeft ze het goed gedaan, want ze heeft zelfs die heel **lastige** nieuwe vermenigvuldigingen gedaan. Nu krijgt ze haar schriftje terug en blijkt dat ze het helemaal **verkeerd** heeft gedaan! Alles is **fout**! Nu moet ze weer **opnieuw** er aan beginnen! De tranen springen in haar ogen. Maar na een paar minuten **herpakt** ze zichzelf. Ze begint gewoon nog een keer. Zonder dat iemand daar iets over hoeft te zeggen. Ze kan het helemaal zelf. Een **veerkrachtig** kind!

Ons brein

Bepaalt wie jij bent

Een orgaan met veel onderdelen

Sterker maken

Neuronen

Herkennen vaste mindset

Uitdagingen uit de weg

Snel opgeven

Afschuiven op omstandigheden

Slim overkomen

Negatieve gedachten

Moeite met feedback

Bedreigd door succes van anderen

Herkennen groeimindset

Uitdagingen aangaan

Doorzettingsvermogen

Positieve gedachten

Feedback omarmt

Succes van anderen is inspiratie

Nut van de groeimindset

- Meer veerkracht
- Hoger welbevinden (in de klas)
- Positieve relaties creëren met klasgenootjes of vriendjes
- Hogere motivatie
- Sociaal minder geremd

Het pygmalion effect

- Onze verwachtingen
- Focus
- Hoe ziet een kind zichzelf?

Kijken achter het gedrag

AUTHENTIEK VS GEDRAGSPOPPETJES

Kijken achter het gedrag

Stress

- Gezond
- Ongezond

Bepaalde gedragingen

Onze ervaring op het gedrag

Papa vs mama

Bepaald gevoel

Onze visie

Meer aandacht, hoe groter het wordt

Bescherming

Wat kan je doen?

Wat is er echt aan de hand?

Niet doorvragen

Toon begrip

Gevoel erkennen

De ijsberg

Bovenaan = zichtbaar

- Gedrag
- Kennis
- Vaardigheden

Onderaan = onzichtbaar

- Normen & waarden
- Zelfbeeld
- Opvattingen
- Gevoelens
- Talenten
- ...

Groeimindset stimuleren

1. Strategieën
 - Bewust maken
 - Nieuwe strategieën
 - Invloed op succes en falen
2. Uitdaging
 - Leerzone

Groeimindset stimuleren

Groeimindset stimuleren

3. Rolmodel

- Gedrag imiteren
- Taal
 - Maak duidelijk hoe jij je ontwikkelt
 - Toon je kind hoe je fouten maakt en hoe je daarmee omgaat
 - Toon je kind hoe jij niet – helpende gedachten kan omdraaien in helpende gedachten
 - Toon je kind hoe jij vastloopt en hulp vraagt.
- Niet altijd makkelijk
- Kort op de bal spelen
- Samen omdenken

4. Groeitaal

- Positief
- Geeft hoop
- Stimuleert
- Motiveert
- Procesgericht
- Groeigerichte feedback en vragen
- Zeg wat je wil

Groeimindset stimuleren

5. Het woordje NOG
 - Men is er nog niet = traject
 - Stimuleert motivatie
 - Omdenken

Groeimindset stimuleren

6. Complimenten
 - Op wat het kind doet
 - Gedrag of strategie
 - Wat je beter niet doet
 - Bepaalde woorden gebruiken, prijzen op foutloos werk, snelheid of perfectie
 - Hoe doe je het wel
 - Inspanning, strategieën, leggen van verbanden en het plezier
 - Oei, een vast compliment

Zijn vs doen

ZIJN

- Is je kind vervelend?
- Is jouw kind sportief?
- Kan je niet zingen?
- Is je kind slim?

DOEN

- Doet hij vandaag vervelend?
- Doet hij gewoon heel vaak aan sport?
- Doe je daar weinig aan om beter in te worden?
- Doet hij slimme dingen om daar beter in te worden?

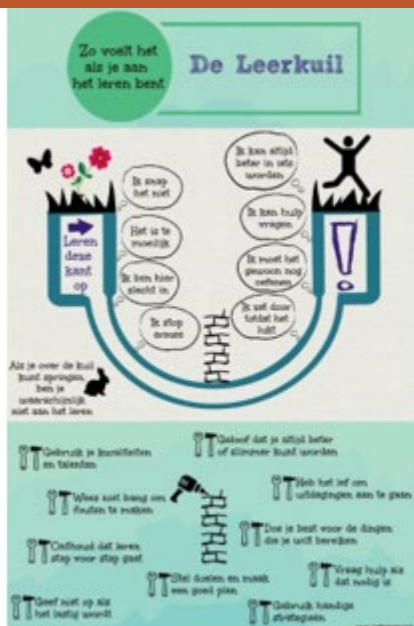

Groeizinnetjes

Wordt gebruikt wanneer men complimenten niet wil aannemen

Groeizinnetjes horen ze vaak wel

Gebruik de woorden: meer, beter, vaker,...

De leerkuil

Succes is a journey, not a destination

Prentenboeken

Interessante boeken

Bronnen boeken

Bronnen websites

PLATFORM MINDSET

[HTTPS://PLATFORMMINDSET.NL/](https://platformmindset.nl/)

HET TALENTENLAB

[HTTPS://WWW.HETTALENTENLAB.NL/](https://www.hettaalentenlab.nl/)

Vragen?

JOLIEN.VANAERSCHOT@SJSM.BE
